

Creative
Europe
Desk Polska

Magazyn

Creative Europe Desk Polska

nr 2/2025

04 VARIA

- 04 AgoraEU 2028-2034 – przyszłość programu Kreatywna Europa
- 05 Zwycięzcy Znak Dziedzictwa Europejskiego 2025
- 06 Siedem najbardziej zagrożonych obiektów dziedzictwa kulturowego Europy w 2025 roku
- 07 *Flow* zdobywa Nagrodę Publiczności LUX 2025
- 07 Laureatka Nagrody Literackiej Unii Europejskiej 2025
- 08 EC1 Łódź i Małopolskie Dni Dziedzictwa Kulturowego laureatami Nagrody Europa Nostra 2025
- 10 Fundacja Powszechnego Czytania zaprasza do wspólnego celebrowania kreatywności i literatury

II

INICJATYWY I WSPÓŁORGANIZACJE

- 11 Polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej. Spotkanie sieci Creative Europe Desk
- 14 Kreatywna Europa w Cannes

- 15 Film the Book 2025
- 16 Projektowanie publiczności i prawo w praktyce – cykl „Zoom in”
- 18 Relacja ze Studia Nowe Horyzonty+
- 19 Relacja z KFF Industry 2025 (Krakowski Festiwal Filmowy)
- 20 Podsumowanie spotkań informacyjnych o programie Kreatywna Europa

2I

DOFINANSOWANE PROJEKTY

- 21 Dilemma. Dialogue Mobile Academy, Fundacja Pogranicze – wywiad
- 24 „Increasing the participation of deaf people in the perception of culture” – Dobre Kadry – wywiad
- 26 Witamina CZY - nowy projekt wydawnictwa Tatarak
- 27 Rozmowa z Anną Bławut-Mazurkiewicz o serialu *Droneland*
- 30 Porozmawiajmy o szkoleniach z Zofią Kujawską

Szanowni Czytelnicy, Szanowne Czytelniczki,

przed Wami drugi numer *Magazynu Creative Europe Desk Polska* w 2025 roku.

Piszemy w nim między innymi o przyszłości programu Kreatywna Europa, który od kolejnej perspektywy finansowej (2028–2034) będzie funkcjonować pod nazwą AgoraEU. To nowy etap w rozwoju unijnego wsparcia dla sektorów kultury, kreatywnego i audiowizualnego. Publikujemy również relację z kwietniowego spotkania z przedstawicielami sieci Creative Europe Desk, które odbyło się w Warszawie w ramach polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej.

Przedstawiamy tegorocznych laureatów Znak Dziedzictwa Europejskiego oraz przypominamy o zwycięzcach Nagród Europa Nostra 2025 – z istotnym polskim akcentem. Jednocześnie przyglądamy się opublikowanej w tym roku liście siedmiu najbardziej zagrożonych obiektów dziedzictwa kulturowego w Europie.

W sekcji literackiej polecamy artykuł o Europejskiej Nagrodzie Literackiej i jej tegorocznej laureatce Nicolettie Vernie – włoskiej autorce wyróżnionej za powieść *I Giorni di Vetro*. Prezentujemy również nową inicjatywę „Witamina CZY” oraz zapraszamy do udziału w projekcie Fundacji Powszechnego Czytania „Read. For Real”. Znajdziecie tam także rozmowy z przedstawicielami Fundacji Pogranicze i firmy Dobre Kadry – organizacji realizujących projekty w komponencie Kultura.

W tekstach poświęconych komponentowi MEDIA polecamy rozmowę z producentką Anną Bławut-Mazurkiewicz o międzynarodowej koprodukcji serialu *Droneland*, który uzyskał wsparcie w schemacie *TV & Online Content*. Publikujemy też relacje z wydarzeń dla profesjonalistów z sektora – od największego tego typu forum w Europie, *Marché du Film* w Cannes, po rodzimą sekcję branżową w trakcie Krakowskiego Festiwalu Filmowego (KFF Industry). Opisujemy również inne działania współorganizowane przez Creative Europe Desk Polska, w tym zakończone w lipcu *Studio Nowe Horyzonty+* oraz wydarzenie *Film the Book*, łączące świat literatury i filmu. Piszemy o zrealizowanych szkoleniach z cyklu *Zoom in* – warsztacie z audience designu oraz masterclassie prawnym.

Tradycyjnie zapraszamy do rubryki „Porozmawiajmy o szkoleniach”. Tym razem naszą gością jest Zofia Kujawska z firmy Telemark, uczestniczka programu *Emerging Producers*.

W numerze znajdziecie także podsumowanie naszych ostatnich spotkań informacyjnych oraz zapowiedzi dalszych działań.

Życzymy inspirującej lektury!
Zespół *Creative Europe Desk Polska*

CULTURE DRIVES EUROPE'S FUTURE.

EUROPE'S
BUDGET
THE POWER
OF TOGETHER

AgoraEU 2028–2034

16 lipca Komisja Europejska przedstawiła propozycję nowego budżetu Unii Europejskiej, a wraz z nim nowy zintegrowany program AgoraEU, który obejmie dotychczasowe obszary wsparcia programu Kreatywna Europa:

- Kultura – będzie funkcjonować pod nazwą Creative Europe – Culture,
- MEDIA – z proponowaną nową nazwą Media+.

W programie pojawi się również komponent wspierający demokrację i prawa obywatelskie:

- Democracy, Citizens, Equality, Rights and Values (dotychczasowy program CERV+).

Program AgoraEU będzie:

- wzmacniał ponadnarodową współpracę kulturalną,
- odpowiadał na wyzwania związane z AI, zmianami klimatu i wolnością artystyczną,
- zapewniał bardziej elastyczne wsparcie dla artystów i twórców,
- realizował cele Kompas Kulture, czyli strategicznych ram unijnej polityki kulturalnej.

Planowane finansowanie programu AgoraEU ma wynieść 8,6 mld euro.

Zwycięzcy Znak Dziedzictwa Europejskiego 2025

Biuro Europejskiego Znak Dziedzictwa ogłosiło siedem projektów wybranych w ramach tegorocznego naboru. Ta coroczna inicjatywa wspiera finansowo miejsca oznaczone Znak Dziedzictwa Europejskiego (ZDE), wzmacnia ich rolę w promowaniu wspólnych europejskich wartości i dziedzictwa kulturowego.

Wybrane projekty wyróżniły się innowacyjnym i podkreślającym znaczenie współpracy podejściem do budowania poczucia tożsamości europejskiej i przynależności, szczególnie wśród młodych ludzi.

Każdy projekt otrzyma do 30 000 euro na realizację działań wspierających współpracę transgraniczną oraz zaangażowanie lokalnych społeczności.

Wybrane projekty odpowiadają na najważniejsze wyzwania współczesności, takie jak:

- cyfryzacja,
- zrównoważony rozwój,
- aktywność obywatelska,
- włączanie różnych grup społecznych.

Każdy z nagrodzonych projektów wspiera przynajmniej jeden z trzech głównych celów programu:

- Zwiększenie świadomości na temat Europejskiego Znak Dziedzictwa.
- Wspieranie współpracy między osobami zajmującymi się dziedzictwem kulturowym w Europie.
- Rozwój kompetencji – dostarczanie nowych umiejętności, narzędzi i pomysłów, które pomogą lepiej komunikować się z różnorodną publicznością.

ZWYCIĘZCY:

EUROPE'S CHILDREN: A Journey Among Young Europeans

Sant'Anna di Stazzema (Włochy); Schengen (Luksemburg)
Z okazji czterdziestej rocznicy porozumień z Schengen młodzież z Włoch i Luksemburga stworzy podcasty i wywiady wideo na temat mobilności w Europie, europejskiej tożsamości i dziedzictwa układu z Schengen. Projekt podkreśla spojrzenie młodych ludzi na pokój, otwartość i jedność europejską.

HERITAGE FOR ALL: Educating in Times of Crisis

Historic Ensemble of the University of Tartu (Estonia); Turaida Historical Centre (Łotwa)

Projekt promuje inkluzywną edukację na temat dziedzictwa dla grup wrażliwych, w tym mniejszości, uchodźców i młodzieży zagrożonej wykluczeniem. Poprzez przewodniki i dialog społeczny muzea mają stać się bezpiecznymi przestrzeniami sprzyjającymi poczuciu przynależności i europejskim wartościom.

2025 CALL FOR PROJECTS

**EUROPEAN
HERITAGE
LABEL**

#AwardedProjects

HERITAGE CHALLENGE – Season 2

The Oderbruch (Niemcy); Colonies of Benevolence (Belgia/Holandia); Turaida Historical Centre (Łotwa)

Na bazie sprawdzonego formatu vloga, uczniowie współtworzą krótkie filmy łączące lokalne dziedzictwo z tematami europejskimi. Projekt rozwija umiejętności cyfrowe, angażuje młodzież i promuje opowiadanie historii na Instagramie, w nowym modelu nauki rówieśniczej.

PAIRING FOR SHARING

Archaeological Site of Nemea (Grecja); Romanian Athenaeum (Rumunia)

Projekt wzmacnia zaangażowanie młodzieży poprzez tworzenie nowych działań edukacyjnych dla nastolatków. Młodzi uczestnicy pomagają planować i prowadzić wycieczki z przewodnikiem, a pracownicy otrzymują szkolenia w zakresie tworzenia bardziej inkluzywnych i partycypacyjnych doświadczeń związanych z dziedzictwem kulturowym.

DIGITAL TOGETHER: Virtual Exhibitions as a Tool for Visibility and Networking of European Heritage Label Sites

Olomouc Premyslid Castle and Archdiocesan Museum (Czechy); Fort Cadine (Włochy); Museo Casa Alcide de Gasperi (Włochy); Archive of the Crown of Aragon (Hiszpania); Charter of Law of the Abolition of the Death Penalty (Hiszpania)

W oparciu o platformę open source powstają wystawy cyfrowe promujące wspólne europejskie narracje. Projekt wzmacnia sieci współpracy, zwiększa widoczność cyfrową i buduje fundamenty wspólnej obecności w przestrzeni online.

VOICES OF PEACE: Connecting European Heritage Sites

Münster and Osnabrück – Sites of the Peace of Westphalia (Niemcy); Kynžvart Chateau (Czechy)

Projekt łączy miejsca ZDE związane z tematyką pokoju, wspierając współpracę poprzez wspólne narzędzia komunikacyjne i wydarzenia. Promuje udział młodzieży i wspólne wartości, takie jak demokracja i prawa człowieka – zarówno online, jak i na miejscu.

HERITAGE OF HOPE: The Abolitionist Legacy in Europe

Charter of Law of the Abolition of the Death Penalty (Hiszpania); General Library of the University of Coimbra (Portugalia); Archive of the Crown of Aragon (Hiszpania)

Skupiając się na zniesieniu kary śmierci, projekt łączy wystawy, badania archiwalne i warsztaty dla młodzieży, aby zgłębiać temat sprawiedliwości i godności ludzkiej. Zachęca do zaangażowania obywatelskiego i pomaga miejscom ZDE łączyć lokalne historie z europejskimi wartościami.

Wielka Synagoga w Orli, fot. Krzysztof Bielawski

Siedem najbardziej zagrożonych obiektów dziedzictwa kulturowego Europy w 2025 roku

Zabytkowy budynek Wielkiej Synagogi w Orli, niewielkiej miejscowości w województwie podlaskim, znalazł się na prestiżowej, ale jednocześnie alarmującej liście siedmiu najbardziej zagrożonych obiektów dziedzictwa kulturowego w Europie na rok 2025. Lista została ogłoszona przez federację Europa Nostra – największą europejską sieć organizacji i osób zaangażowanych w ochronę dziedzictwa – we współpracy z Instytutem Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Każdy zagrożony obiekt otrzyma 10 000 euro dotacji na działania związane z jego ochroną.

Wielka Synagoga w Orli

Znajduje się we wsi położonej w powiecie bielskim, w pobliżu granicy z Białorusią, została zbudowana w drugiej połowie XVII wieku. Wnętrze budynku było urządzone w stylu łączącym elementy renesansowe i barokowe. Jego charakterystyczny element stanowiła okazała szafa ołtarzowa do przechowywania zwojów Tory – aron ha-kodesz.

Do połowy XX wieku Wielka Synagoga była jednym z niewielu kamiennych budynków w Orli, co świadczy o wysokim statusie miejscowej społeczności żydowskiej. Badania archeologiczne wykazały, że w tym samym miejscu wcześniej stała drewniana bożnica, co oznacza, że przez stulecia znajdowało się tam centrum życia żydowskiej społeczności w Orli. Wiele elementów wyposażenia Wielkiej Synagogi w Orli nie przetrwało. Zachowały się resztki polichromowanych malowideł ściennych z motywami roślinnymi i zwierzęcymi, a także cztery kolumny otaczające bimę, czyli podwyższenie, z którego odczytuje się fragmenty Tory i prowadzi modły. Budynek przetrwał wojnę, ale do dziś czeka na gruntowną renowację. Remont rozpoczęty w latach osiemdziesiątych XX wieku nie został dokończony.

Właścicielem synagogi jest Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego – planuje ona przekształcić budynek w ośrodek

kultury i edukacji. Nominację do programu zgłosiła organizacja Przyszłość Dziedzictwa Religijnego (Future for Religious Heritage), która jest członkiem Europejskiego Sojuszu na rzecz Dziedzictwa.

Oprócz Wielkiej Synagogi w Orli, na liście znalazły się następujące obiekty:

1. Klasztor i osada Arakelot (Armenia)

Zaniedbany średniowieczny kompleks klasztorny w górskim regionie Lori. Zagrożony z powodu braku odpowiedniej ochrony i konserwacji.

2. Zamek Nyborg (Dania)

Jedna z najważniejszych rezydencji królewskich w Danii. Została wpisana na listę z powodu planowanej w sąsiedztwie rozbudowy, która może zakłócić integralność obiektu.

3. Zamek Monemvasia (Grecja)

Imponujący średniowieczny kompleks obronny na skalistym cyplu. Zagrożony przez projekty budowlane i rozwój turystyki.

4. Kompleks Generalštab w Belgradzie (Serbia)

Modernistyczny zespół budynków z lat sześćdziesiątych, zniszczony częściowo podczas bombardowań w 1999 roku. Obecnie zagrożony całkowitym wyburzeniem.

5. Hala pływacka Valhalla w Göteborgu (Szwecja)

Wybitne dzieło powojennego modernizmu, unikatowe pod względem architektonicznym i inżyneryjnym. Budynkowi grozi rozbiórka w związku z powstającą w sąsiedztwie nową inwestycją.

6. Victoria Tower Gardens w Londynie (Wielka Brytania)

Historyczny park nad Tamizą sąsiadujący z Pałacem Westminsterskim. Jego krajobraz i funkcja publiczna mogą zostać poważnie naruszone przez planowaną budowę nowego miejsca pamięci.

Więcej informacji: europeanostra.org

Flow zdobywcą Nagrody Publiczności LUX 2025

W tym roku o Nagrodę Publiczności LUX (ang. *Lux Audience Award*) rywalizowało pięć europejskich filmów:

- **Animal** reż. Sofia Exarchou (Grecja, Austria, Rumunia, Cypr, Bułgaria),
- **Dahomej** reż. Mati Diop (Francja, Senegal, Benin),
- **Flow** reż. Gints Zilbalodis (Belgia, Francja, Łotwa),
- **Przechwycone** reż. Oksana Karpovych (Ukraina, Kanada, Francja),
- **Milczenie Julie** reż. Leonardo Van Dijl (Belgia, Szwecja).

Finaliści zostali wybrani przez producentów, dystrybutorów, operatorów kin, dyrektorów artystycznych oraz selekcjonerów festiwali filmowych. Podobnie jak w poprzednich edycjach o laureacie nagrody zdecydowała publiczność

i posłowie do Parlamentu Europejskiego. Każda ze stron reprezentowała pięćdziesiąt procent głosów.

Europejska Nagroda Publiczności LUX jest przyznawana co roku przez Parlament Europejski i Europejską Akademię Filmową we współpracy z Komisją Europejską i Europa Cinemas.

W 2025 roku serca widzów skradł film animowany *Flow* – wyjątkowa koprodukcja łotewsko-francusko-belgijska, opowiadająca historię kota i jego towarzyszy, którzy wędrują po świecie zmienionym przez niszczycielską powódź.

Więcej informacji o nagrodzie: lux-award.europarl.europa.eu/pl

Laureatka Nagrody Literackiej Unii Europejskiej 2025

16 maja 2025 roku podczas targów książki Svět knihy w Pradze wręczono Nagrodę Literacką Unii Europejskiej (The European Union Prize for Literature, EUPL). W konkursie wzięło udział trzynaścioro pisarzy z krajów uczestniczących w programie Kreatywna Europa. Międzynarodowe jury wybrało jedną laureatkę i przyznało dwa wyróżnienia.

Nagrodę główną zdobyła włoska autorka Nicoletta Verna za powieść *I Giorni di Vetro*. Verna pochodzi z regionu Emilia-Romania, mieszka we Florencji, pracuje jako redaktorka. Jej debiut *Il valore affettivo* zdobył we Włoszech uznanie krytyków.

Nagrodzona książka to opowieść o kobiecej sile i woli przetrwania. Jej bohaterka, Redenta, dorasta w czasach faszyzmu i wojny, doświadcza straty i wszechobecnej przemocy.

Wyróżnienia otrzymali:

- Sheila Armstrong z Irlandii za książkę *Falling Animals*.
- Philippe Marczewski z Belgii za książkę *Quand Cécile*.

Europejska Nagroda Literacka istnieje od 2009 roku. Jej celem jest promowanie literatury europejskiej, wspieranie tłumaczeń książek i ułatwienie ich międzynarodowej sprzedaży.

Nagroda jest przeznaczona dla autorów beletrystyki, którzy jeszcze nie są znani poza swoimi krajami, ale ich twórczość wnosi coś wartościowego do współczesnej literatury. Dzięki nagrodzie autorzy zyskują popularność wśród czytelników z różnych krajów. Konkurs jest organizowany przez Federację Wydawców Europejskich oraz Europejską i Międzynarodową Federację Księgarzy, przy wsparciu Komisji Europejskiej.

Oficjalna strona EUPL: euprizeliterature.eu

mat. Europa Nostra

EC1 Łódź i Małopolskie Dni Dziedzictwa Kulturowego laureatami Nagrody Europa Nostra 2025

Na początku czerwca Komisja Europejska i Europa Nostra ogłosiły laureatów Europejskich Nagród Dziedzictwa / Nagród Europa Nostra 2025. W tym roku najbardziej prestiżowe europejskie nagrody za działalność w zakresie dziedzictwa trafiły do trzydziestu laureatów z dwudziestu czterech krajów.

Wśród tegorocznych zwycięzców znalazły się dwie inicjatywy z Polski:

EC1 Łódź – Miasto Kultury (kategoria konserwacja i adaptacja)
EC1 w Łodzi została przekształcona z historycznej elektrowni w tętniący życiem kompleks kulturalno-edukacyjny. Działają w nim: centrum nauki i techniki, planetarium, kino, centrum komiksu, centrum kultury filmowej i przestrzeni publicznej, co sprawia, że EC1 stanowi modelowy przykład rewitalizacji dziedzictwa przemysłowego w całej Europie.

Małopolskie Dni Dziedzictwa Kulturowego (kategoria zaangażowanie obywatelskie i podnoszenie świadomości)
Od ponad dwóch dekad Małopolskie Dni Dziedzictwa Kulturowego zapraszają mieszkańców i turystów do odkrywania miejsc dziedzictwa kulturowego z nowej perspektywy. Dzięki autorskim programom tematycznym, filmom, badaniom i platformie cyfrowej to popularne w całym regionie

i poza nim wydarzenie co roku poszerza wiedzę tysięcy uczestników na temat bogatego dziedzictwa Małopolski.

Zwycięzcy zostaną uhonorowani podczas ceremonii wręczenia Nagród Dziedzictwa Europejskiego 2025, która odbędzie się 13 października we Flagey, ikonicznym budynku w stylu art déco w Brukseli. W wydarzeniu wezmą udział komisarz europejski Glenn Micallef i prezydent wykonawczy Europa Nostra Hermann Parzinger. Podczas ceremonii zostaną ogłoszeni zdobywcy grand prix oraz nagrody publiczności wybrani spośród tegorocznych laureatów Nagród Dziedzictwa Europejskiego / Nagród Europa Nostra. Zwycięzcy otrzymają po 10 000 euro.

Ceremonia będzie punktem kulminacyjnym Europejskiego Szczytu Dziedzictwa Kulturowego 2025, który odbędzie się w Brukseli w dniach 12–14 października. Szczyt będzie również okazją do zaakcentowania nadchodzącego Kompas Kulturalnego (nowej strategicznej ramy unijnej polityki kulturalnej) oraz do opowiedzenia się za polityczną, społeczną, środowiskową i gospodarczą wartością dziedzictwa kulturowego dla przyszłości Europy, co ma szczególne znaczenie w obecnej, złożonej, sytuacji geopolitycznej. Wydarzenie jest organizowane przez Europa Nostra i współfinansowane przez Unię Europejską.

Laureaci Nagród Dziedzictwa Europejskiego / Nagród Europa Nostra 2025 w pięciu kategoriach:

Konserwacja i adaptacja

- Dach wieży kościoła św. Maurycego, Spitz an der Donau, Austria
- Ratusz w Antwerpii, Belgia
- Hôtel Solvay, Bruksela, Belgia
- Stary Rynek Miejski w Nikozji, Cypr
- Zabytkowy dom Kambones 1615, Naksos, Grecja
- EC1 Łódź – Miasto Kultury, Polska
- Narodowe Muzeum Oporu i Wolności – Twierdza Peniche, Portugalia
- Puerta de Alcalá, Madryt, Hiszpania

Badania

- The Heritage Trees Project, Belgia
- Odeuropa, Holandia / Francja / Niemcy / Włochy / Słowenia / Wielka Brytania
- Glacier Archaeology Programme – Secrets of the Ice, Norwegia
- IS-LE: Islamic Legacy, ogólnoeuropejski projekt koordynowany w Hiszpanii

Edukacja, szkolenia i umiejętności

- European Heritage Volunteers Programme, Niemcy

- „Saber Fazer” Programme, Portugalia
- ASTRA Center for Activities and Regional Resources, Sibiu, Rumunia
- Pro Monumenta – Preventive Maintenance of Monuments, Słowacja

Zaangażowanie obywatelskie i podnoszenie świadomości

- Sztuka ochrony Bedechki, Stara Zagora, Bułgaria
- Baltic Sea 3D Wrecksite Ontology, Finlandia
- Notre-Dame de Paris Restoration Outreach, Francja
- Kampania darowizn „Kultura Ukrainy nie ma środków obrony”, Litwa / Ukraina
- Małopolskie Dni Dziedzictwa Kulturowego, Polska
- Almalaguês – tkanie przyszłości z gobelinu czasu, Coimbra, Portugalia
- Hedgehog’s Home – wymyślanie lepszego świata, Serbia
- Casa Batlló: integracja neuroróżnorodności w dziedzictwie światowym, Barcelona, Hiszpania
- All Together Festival, Kijów, Ukraina

Mistrzowie dziedzictwa

- Prof. em. Peter Latz, Niemcy
- Inge Bisgaard, Grenlandia / Dania

Dodatkowo trzech tegorocznych zwycięzców pochodzi z krajów, które nie są stowarzyszone z programem Kreatywna Europa:

- The Camellia House, Wentworth Woodhouse, Wielka Brytania (kategoria konserwacja i adaptacja)
- Szkoła Sztuki i Rzemiosła Tkaniny Świętego Piotra w Watykanie, (kategoria edukacja, szkolenia i umiejętności)
- Varvara Buzilă, Mołdawia (kategoria mistrzowie dziedzictwa)

Sympatyków i entuzjastów dziedzictwa zachęcamy do zapoznania się z dokonaniem tegorocznych zwycięzców i głosowania online, aby wybrać zdobywcę Nagrody Publiczności – Public Choice Award 2025. Głosy można oddawać do 12 września.

Europejskie Nagrody Dziedzictwa / Nagrody Europa Nostra zostały ustanowione przez Komisję Europejską w 2002 roku i od tego czasu są koordynowane przez federację Europa Nostra. Od ponad dwudziestu lat stanowią kluczowe narzędzie rozpoznawania i promowania wartości dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego dla europejskiego społeczeństwa, gospodarki i środowiska.

Nagrody popularyzują obiekty dziedzictwa kulturowego i najlepsze praktyki jego ochrony w Europie, zachęcają do transgranicznej wymiany wiedzy i łączą osoby zainteresowane ochroną dziedzictwa, a ponadto sprzyjają zwiększeniu troski o wspólne dziedzictwo wśród obywateli Europy. Ich laureaci uzyskują znaczne korzyści, takie jak większa rozpoznawalność, dodatkowe fundusze i wzrost liczby odwiedzających.

Źródło: materiały prasowe Europa Nostra
Więcej informacji: europeanheritageawards.eu

Fundacja Powszechnego Czytania zaprasza do wspólnego celebrowania kreatywności i literatury

Od tego roku z okazji Europejskiego Dnia Twórców Fundacja Powszechnego Czytania zaprasza do udziału w projekcie „Read. For Real”, czyli „Czytaj. Serio”.

Konkret: współtwórz wydarzenie razem z nami

Idea jest bardzo prosta: między 11 listopada a 12 grudnia bieżącego roku zorganizuj spotkanie autorskie z twórcami i twórczyniami książek pod hasłem #ReadForReal #CzytajSerio. Nie stawiamy ograniczeń dla kreatywności organizatorów, zapraszamy do zabawy, tworzenia wydarzeń, dzielenia się nimi online i inspirowania innych.

Wizja: stań się częścią zmiany

Doświadczenie czytania **książek dla przyjemności**, prowadzenie **prawdziwego dialogu** wokół aktualnych tematów literackich, odczuwanie radości **w czasie rzeczywistym**, traktowanie spotkania z **prawdziwym twórcą** jako doświadczenia formującego – to wizja kampanii #ReadForReal, czyli #CzytajSerio, otwartej dla wszystkich ponad podziałami, niezależnie od narodowości, szerokości geograficznej czy przekonań.

Bezpośredni kontakt z literaturą, doświadczanie jej na żywo poprzez spotkania z autorami są szczególnie istotne w dzisiejszym świecie zanurzonym w ekranach i w obliczu alarmujących statystyk dotyczących coraz słabszych umiejętności krytycznego myślenia.

Poziom czytelnictwa w całej Europie różni się między państwami, jednak średnia nie przekracza sześćdziesięciu procent populacji – jedynie niecałe sześćdziesiąt procent Europejczyków sięga po książki. Zważywszy na to, ile czytanie daje każdemu z nas indywidualnie i jak to się przekłada na konsekwencje społeczne – dla edukacji, gospodarki, rynku pracy, zdrowia publicznego – jest o co walczyć. Badania dowodzą, że czytanie wspiera rozwój, innowacje,

wzrost kapitału społecznego, krytyczne myślenie, czyli stanowi fundament i spoiwo cywilizacji. Naszym marzeniem jest doprowadzenie do pozytywnej zmiany na czytelniczej mapie Europy.

Tło: kto za tym stoi?

Europejski Dzień Twórców to inicjatywa Kreatywnej Europy, której początki sięgają 2023 roku. Jej celem jest zachęcanie młodych (ale nie tylko!) ludzi do czytania oraz odkrywania literatury europejskiej dzięki spotkaniu z pisarzem/pisarką, ilustratorem/ilustratorką czy tłumaczem/tłumaczką oraz wzmacnianie kompetencji animatorów czytelnictwa.

Od 2025 roku organizację kampanii przejęło konsorcjum kierowane przez Fundację Powszechnego Czytania, którego członkami są: Biblioteka Narodowa (Polska), Stiftung Lesen (Niemcy), CILIC (Francja), Chetene (Bułgaria), międzynarodowa Federacja Wydawców Europejskich oraz globalne stowarzyszenie EURead. Projekt jest współfinansowany przez Kreatywną Europę.

Co i kiedy: harmonogram

Już dziś polub i zacznij śledzić nasze media społecznościowe: [instagram.com/read.forreal](https://www.instagram.com/read.forreal), [facebook.com/read.forreal](https://www.facebook.com/read.forreal). Możesz też przeczytać więcej o projekcie: fpc.org.pl/nasze-projekty/readforreal.

Na początku września zapraszamy na stronę readforreal.com. Przeanalizuj możliwości i korzystaj – znajdziesz tam dużo materiałów z inspiracjami.

W okresie między 11 listopada a 12 grudnia zorganizuj spotkanie lub serię spotkań pod hasłem #ReadForReal #CzytajSerio: baw się, współtwórz kampanię i inspiruj innych.

Zapraszamy do kontaktu, pisz do nas na: info@readforreal.com

Zdjęcia na stronach 11-13: fot. Kuba Celej, mat. Instytut Adama Mickiewicza

Polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej. Spotkanie sieci Creative Europe Desk

Bezpieczeństwa, Europo!

Tak brzmiało hasło polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, która przypadła na pierwszą połowę 2025 roku. Jej priorytetami były: **młodość**, **solidarność** i **bezpieczeństwo**.

W programie kulturalnym skupiono się przede wszystkim na sytuacji młodych twórczyń i twórców: ich zdrowiu psychicznym, warunkach pracy, sytuacji finansowej i bezpieczeństwie socjalnym. Dużo uwagi poświęcono też dziedzictwu kulturowemu Europy, nowym technologiom i prawu autorskiemu.

Prezydencja była okazją do wzmacniania współpracy w Europie, promowania wspólnych wartości, ale też prowadzenia ważnych rozmów, wymiany doświadczeń i inspiracji. Przez sześć miesięcy odbyło się ponad **pięćset pięćdziesiąt wydarzeń kulturalnych** – zarówno w Polsce, jak i za granicą.

Kompas Kultury i przyszłość Kreatywnej Europy

Jednym z ważnych działań rozpoczętych podczas polskiej prezydencji była praca nad **Kompasem Kultury** (Culture Compass). To dokument, który ma pomóc planować i łączyć różne działania Unii Europejskiej związane z kulturą – by były bardziej spójne i lepiej ze sobą współpracowały.

Kompas ma trzy główne cele:

- pokazywać, jak ważna jest kultura i dziedzictwo Europy,
- poprawiać warunki pracy artystów i ludzi pracujących w sektorze kultury,
- wspierać rozwój i potencjał sektora kreatywnego w Europie.

W przyszłości Kompas stanie się też punktem odniesienia przy tworzeniu nowych programów i budżetów Unii, w tym dla kolejnej edycji **Kreatywnej Europy**. Dzięki temu programy wspierające kulturę będą lepiej dopasowane do potrzeb twórców.

To także czas ważnych decyzji dotyczących przyszłości samego programu **Kreatywna Europa**. Jak mówi była ministra kultury i dziedzictwa narodowego Hanna Wróblewska:

Efektem naszych działań było przyjęcie konkluzji Rady UE, które po raz pierwszy tak wyraźnie zwracają uwagę na zdrowie psychiczne twórców oraz potrzebę poprawy zabezpieczenia socjalnego. Opowiedzieliśmy się także za wzmocnieniem edukacji artystycznej i rozwojem programów stypendialnych, a także za zwiększeniem udziału młodych twórców w programie Kreatywna Europa. To konkretne zapisy, które mają szansę realnie zmienić sytuację setek tysięcy młodych ludzi w Europie pracujących w sektorze kultury. Cieszę się, że udało się osiągnąć w tej sprawie pełne porozumienie wszystkich państw członkowskich i że Polska była inicjatorem tych postulatów.

Kreatywność, technologia, ekologia – spotkanie sieci Creative Europe Desk (CED) w Polsce

Jednym z ważniejszych wydarzeń była międzynarodowa konferencja „**Młode artystki i młodzi artyści – wyzwania i rzeczywistość**”, zorganizowana 9 kwietnia przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wzięła w niej udział również sieć **CED**, która zgodnie z tradycją odwiedza kraj sprawujący prezydencję. W spotkaniu w Warszawie uczestniczyli przedstawiciele CED z **trzydziestu jeden krajów**.

Podczas konferencji dyskutowano między innymi o edukacji artystycznej, warunkach pracy, zdrowiu psychicznym i bezpieczeństwie twórców.

Dzień później, 10 kwietnia, odbyło się spotkanie poświęcone sieci CED, podczas którego poruszaliśmy tematy wpływu nowych technologii na instytucje kultury – od AI, przez dostępność, po kwestie etyczne. Poznaliśmy konkretne przykłady działań proekologicznych w kulturze i rolę edukacji ekologicznej w instytucjach. Ważnym punktem spotkania była wizyta w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie. Dzięki pokazom VR przygotowanym przez Instytut Adama Mickiewicza zespół CED mógł w immersyjny sposób poznać polską historię i kulturę.

Waga kultury

Na otwarciu konferencji głos zabarała artystka **Agnieszka Polska**, która opowiedziała o trudnej sytuacji młodych twórców w dzisiejszej Europie. Zwróciła uwagę, że choć wiele mówi się o bezpieczeństwie państw, zapomina się o bezpie-

Zdjęcia na stronach 11-13: fot. Kuba Celej, mat. Instytut Adama Mickiewicza

czeństwie osób tworzących kulturę. Młodzi artyści często pracują w niepewnych warunkach, bez stabilnego wsparcia i przestrzeni do rozwoju. Tymczasem to właśnie sztuka i kultura pomagają budować wspólnotę, zrozumienie i nadzieję.

Swoje przemówienie zakończyła:

Europa istnieje jako gospodarczo-polityczny związek państw, o którego trwałość i bezpieczeństwo drżymy każdego dnia. Ale istnieje również jako wyobrażenie kolejnych pokoleń twórców, którzy z różnych względów czują przynależność do tej abstrakcyjnej wspólnoty. Właśnie to wyobrażenie i tworzone przez nie więzi między intymną sferą jednostki i sferą społeczną mają szansę być trwalsze niż jakikolwiek twór polityczny. Jeżeli Europa nie będzie chronić młodych pokoleń twórców - materialnie, społecznie, przez zapewnienie im godnych warunków ekspresji - te pogrążone w depresji, wycofane w stronę politycznej dezafiliacji osoby nie będą zainteresowane wyobrażaniem Europy jako wspólnoty.

Co dalej? Duńska prezydencja

Po Polsce przewodnictwo w Radzie UE przejęła Dania, która jako część tak zwanego **trójki prezydenckiej** (Polska–Dania–Cypr) będzie kontynuować rozpoczęte działania. Duńska prezydencja zapowiada szczególny nacisk na bezpieczeństwo i konkurencyjność Europy, w tym na ochronę dziedzictwa kulturowego i wzmocnienie cyfrowych systemów pamięci.

Więcej informacji: polish-presidency.consilium.europa.eu

The Mysterious Gaze of the Flamingo, mat. promocyjne

A Useful Ghost, mat. promocyjne

Sirât, mat. promocyjne

La Petite Dernière, mat. promocyjne

Kreatywna Europa w Cannes

W dniach 13–24 maja odbyła się 78. edycja Międzynarodowego Festiwalu Filmowego w Cannes. Wydarzenie jak co roku zgromadziło największe gwiazdy światowego kina, okazało się także wielkim świętem dla filmów współfinansowanych przez program Kreatywna Europa – komponent MEDIA. Produkcje te zdobyły kluczowe nagrody i wyróżnienia. Kreatywna Europa obecna była również na Marché du Film, gdzie przedstawiciele branży filmowej mogli skorzystać z przestrzeni oferowanej na Umbrella MEDIA Stand oraz brać udział w organizowanych tam wydarzeniach.

W konkursie głównym znalazło się aż siedem tytułów dofinansowanych przez komponent MEDIA: *Sentimental Value* w reżyserii Joachima Trier, *Romería* w reżyserii Carli Simón, *Dossier 137* w reżyserii Dominika Molla, *Sirât* w reżyserii Ólivera Laxe'a, *La Petite Dernière* w reżyserii Hafsii Herzi, *Renoir* w reżyserii Chie Hayakawy, *Alpha* w reżyserii Julii Ducournau.

Grand prix otrzymał film *Sentimental Value*, nagroda jury przypadła filmowi *Sirât*, zaś nagrodę dla najlepszej aktorki zdobyła Nadia Melliti za rolę w filmie *La Petite Dernière*.

W sekcji Un Certain Regard również zwyciężył film dofinansowany przez program: *The Mysterious Gaze of the Flamingo* w reżyserii Diego Cépedesa.

W sekcji Semaine de la Critique Grand Prix zdobył film *A Useful Ghost* Ratchapooma Boonbunchachoke'a, a *Imago Déni Oumara Pitsaeva* otrzymało nagrodę French Touch oraz L'Œil d'or.

W sumie w programie festiwalu znalazło się aż dwadzieścia pięć filmów wspieranych przez komponent MEDIA, co potwierdza znaczenie programu dla europejskiej kinematografii – zarówno na etapie developmentu i produkcji, jak i dystrybucji.

Równolegle z pokazami filmowymi odbywał się Marché du Film, gdzie działało stoisko MEDIA Umbrella Stand. Oprócz przestrzeni networkingowej, stoisko oferowało szereg wydarzeń branżowych, między innymi: prezentację schematu European Film Sales dla agentów sprzedaży; *Meet and talk with innovation tools* – wydarzenie, podczas którego można się było zapoznać z innowacyjnymi rozwiązaniami dla producentów filmowych i dystrybutorów; panel o współpracy audio-wizualnej z Ameryką Łacińską; prowadzoną przez Ushera prezentację raportu na temat zwrotu z inwestycji w dystrybucję europejskich filmów (dotyczącego filmów dofinansowanych w schemacie *Films on the move*).

Komponent MEDIA to realne wsparcie, które przekłada się na sukcesy artystyczne, frekwencję w kinach i obecność europejskich twórców na scenie międzynarodowej. Dzięki programowi europejskie kino nie tylko opowiada ważne historie, lecz także staje się coraz bardziej widoczne, rozpoznawalne i konkurencyjne wobec produkcji spoza kontynentu.

Sentimental Value, fot. Kasper Tuxen

Zdjęcia na stronach 16-17: fot. Kuba Cielej, mat. Instytut Adama Mickiewicza

Projektowanie publiczności i prawo w praktyce – cykl *Zoom in*

Warsztaty i wykłady organizowane w ramach cyklu *Zoom in* są poświęcone różnorodnym zagadnieniom związanym z branżą filmową. Celem cyklu jest podniesienie kompetencji i poszerzenie wiedzy osób aktywnie działających w sektorze audiowizualnym, by dzięki temu mogły lepiej realizować swoje projekty w programie Kreatywna Europa.

Pierwsze w tym roku warsztaty odbyły się 29 kwietnia w Faktycznym Domu Kultury w Warszawie. W wydarzeniu wzięło udział około dwadzieścioro producentów i producentek filmowych z projektem filmu fabularnego, dokumentalnego lub animowanego. Celem spotkania było wprowadzenie do audience designu i przekazanie przydatnych wskazówek, jak zidentyfikować potencjalnych widzów oraz jak pozycjonować film na rynku.

Do poprowadzenia warsztatu zostały zaproszone dwie audience designerki: Síle Culley oraz Ewa Bojanowska. Síle Culley jest dyrektorką The Audience Design Lab w International Screen Institute oraz założycielką The Breakfast Club, sieci peer-to-peer dla kobiet pracujących w biznesie filmowym w Irlandii.

Natomiast Ewa Bojanowska jest konsultantką festiwalową i marketingową, pracowała między innymi przy międzynarodowych kampaniach *SWEAT* Magnusa von Horna (Oficjalna Selekcja w Cannes, 2020), *Lamb* Valdimara Jóhannssona (Un Certain Regard w Cannes, 2021) oraz przy nominowanym do Oscara *Bożym Ciele* Jana Komasy. Podczas tego jednego dnia ekspertki starały się podzielić z polskimi producentami swoją wiedzę i porozmawiać o widowni w kontekście ich projektów.

Czym jest audience design? To proces kreatywny, który stanowi połączenie dwóch sposobów myślenia o widowni – design thinkingu oraz audience developmentu. Design thinking uczy empatii (obserwowania i wsłuchiwanie się w potrzeby publiczności), definiowania wyzwań i testowania rozwiązań

na widzach. Z kolei audience development pokazuje, jakie korzyści przynosi budowanie społeczności, wspólnotowości oraz współpracowanie z organizacjami, które zrzeszają potencjalną publiczność.

Ogromny wybór filmów dostępnych na wielu platformach sprawia, że coraz trudniej jest dotrzeć do widza i przyciągnąć jego uwagę. W procesie projektowania publiczności zmieniamy punkt widzenia – staramy się myśleć z perspektywy widza i zadawać sobie pytania: kim jest ta osoba? Jakie są jej cechy charakterystyczne? Który element narracji – aktorstwo, muzyka, scenografia, styl – jest dla niej/dla niego najbardziej interesujący?

Audience design można rozpocząć już na bardzo wczesnym etapie, najlepiej na etapie scenariusza. To właśnie wtedy rozpoczyna się praca, w zespole scenarzysty, reżysera i producenta. Głównym celem jest dogłębne zapoznanie się ze scenariuszem, wyciągnięcie głównych wątków opowiadanej w nim historii. To faza analizy, tworzenia pomysłów i opracowywania strategii. Na bazie tej pracy powstanie plan, który będzie następnie realizowany krok po kroku na każdym etapie pracy nad filmem – developmentu, produkcji i dystrybucji. Taka bliska, przemyślana współpraca powinna obejmować nie tylko twórców, ale również dystrybutora oraz agenta sprzedaży.

Audience design nie składa się ze sztywnych reguł. W trakcie warsztatu audience designerki chciały przede wszystkim przekazać producentom, że przy projektowaniu widowni najważniejsze jest sprawdzenie, co działa dla nich. Strategię należy dostosować do czasu, potrzeb i możliwości, a chęć zaangażowania publiczności powinna być naturalną częścią rozwoju i produkcji filmu.

Kolejne spotkanie w ramach cyklu *Zoom in* odbyło się online 27 maja – był to masterclass prawny z udziałem mecenasa Krzysztofa Czyżewskiego, adwokata oraz eksperta w zakresie prawa własności intelektualnej, rozrywki i mediów. Spotkanie miało charakter praktyczny i było skierowane do producentów oraz twórców planujących współpracę z międzynarodowymi partnerami.

Najważniejszym elementem wszystkich projektów realizowanych w ramach komponentu MEDIA programu Kreatywna Europa jest współpraca międzynarodowa. W związku z tym w centrum uwagi znajduje się podstawa udanego partnerstwa, czyli dobrze skonstruowana umowa koprodukcyjna czy co-developmentowa. Taki dokument nie tylko zapewnia stronom bezpieczeństwo, ale także znacząco wpływa na powodzenie współpracy i zwiększa szansę na uzyskanie dofinansowania w ramach programu. Podczas spotkania producenci mogli przyrzeć się najważniejszym elementom dobrej umowy – od zapisów dotyczących warunków współpracy i finansowania zabezpieczających interesy producenta po wyzwania wynikające z różnic prawnych w krajach europejskich. Umowa co-developmentowa stanowi obowiązkowy załącznik do aplikacji w ramach schematu *European Co-development*. Powinna określać między innymi sposób współpracy przy współtworzeniu aspektów artystycznych i narracji, podział ról i odpowiedzialności w ramach projektu, w tym podział zadań, podział budżetu, współpracę administracyjną i metody zarządzania ryzykiem. Ponadto powinna stanowić o realnej współpracy między podmiotami składającymi wspólnie wnioski. Uczestnicy warsztatu mogli również przypomnieć sobie zasady związane z tak zwanym *chain of title*, czyli prawami do projektu. Wnioskodawcy powinni posiadać prawa do materiału artystycznego opisanego we wniosku. Jeśli projekt stanowi adaptację istniejącego utworu (powieści, biografii), wnioskodawca powinien również posiadać większość praw autorskich umożliwiających przygotowanie takiej adaptacji (umowa opcji lub przeniesienie praw). W kontekście schematu *TV and Online Content* mecenas Czyżewski opowiedział o tym, jak powinny wyglądać umowy z nadawcami, ponieważ schemat ten zakłada współpracę z nadawcami z przynajmniej dwóch różnych krajów. Projekty są realizowane już na etapie produkcji oraz przeznaczone są do emisji w telewizji lub na platformach cyfrowych.

Mamy nadzieję, że warsztaty organizowane przez nasz zespół stanowią inspirację dla osób aplikujących w programie. Zachęcamy do zapisania się na nasz newsletter, w którym informujemy regularnie o nadchodzących wydarzeniach.

Relacja ze Studia Nowe Horyzonty+

Studio Nowe Horyzonty+ to intensywny czterodniowy program warsztatów, wykładów i konsultacji skierowany do młodych twórców – osób zajmujących się reżyserią i produkcją rozwijających swój pierwszy lub drugi pełnometrażowy film fabularny. Creative Europe Desk Polska jest współorganizatorem wydarzenia realizowanego przez Stowarzyszenie Nowe Horyzonty.

Tegoroczna edycja Studia odbyła się w dniach 17–20 lipca, w trakcie 25. Międzynarodowego Festiwalu Filmowego BNP Paribas Nowe Horyzonty. Wzięło w niej udział osiem duetów reżysersko-producentkich pochodzących z Polski, Hiszpanii, Niemiec, Rumunii i Mołdawii. Uczestnicy pracowali pod okiem międzynarodowych ekspertów, takich jak: Alvaro Vega (EAVE) reprezentujący firmę DobleSentido, Gabriele Brunnenmeyer z MIDPOINT Institute, Joanna Solecka z agencji Alphapanda oraz Natalia Dąbrowska z New Europe Film Sales. Program wzbogacił także wykład Kasi Szustow z The European Intimacy Practitioners Guild poświęcony koordynacji intymności.

Kulminacyjnym punktem programu była sesja pitchingowa, w której rywalizowały wszystkie duety. Jury wyróżniło trzy projekty. Nagrodę London Film Academy – konsultacje scenariuszowe – otrzymał film *Sunburnt Winter* w reżyserii Vlada Popy i produkcji Cătăliny Pistol. Producentka filmu *Vegan Vampire* Karolina Śmigiel zdobyła nagrodę Connecting Cottbus – akredytację producentką uprawniającą do udziału

w CocoLab. Z kolei nagroda Polskiej Gildii Producentów, czyli mentoring prowadzony przez doświadczonego producenta, trafiła do zespołu producenckiego filmu *Komputer*.

Studio Nowe Horyzonty+ nie byłoby możliwe bez wsparcia licznych partnerów, wśród których znaleźli się: EAVE, MIDPOINT Institute, London Film Academy, Polska Gildia Producentów, Connecting Cottbus, Rumuński Instytut Kultury, Instytut Cervantesa oraz Narodowe Centrum Filmowe Mołdawii. Projekt otrzymał dofinansowanie Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, a partnerami medialnymi byli Film & TV Kamera oraz Cineuropa.

W trakcie festiwalu działała również rozbudowana strefa industry, która oferowała liczne wydarzenia branżowe i networkingowe. Najważniejszym z nich były Polish Days – specjalny program skierowany do polskich twórców, umożliwiający im szeroką prezentację i wymianę doświadczeń z europejskimi partnerami.

Jako Creative Europe Desk Polska, współorganizator Studia Nowe Horyzonty+, cieszymy się, że mogliśmy przyczynić się do rozwoju tych wyjątkowych projektów i wspierać młodych twórców na ich drodze do międzynarodowego sukcesu. To wydarzenie potwierdza, że polska i europejska branża filmowa mają ogromny potencjał, a młode talenty potrzebują odpowiedniej przestrzeni i wsparcia, by ten potencjał wykorzystać.

Relacja z KFF Industry 2025 (Krakowski Festiwal Filmowy)

W dniach 26–31 maja w Krakowie odbyła się dwudziesta edycja KFF Industry – branżowej części Krakowskiego Festiwalu Filmowego. To jedno z najważniejszych wydarzeń dla środowiska twórców filmów dokumentalnych, animowanych i krótkometrażowych w Europie Środkowo-Wschodniej. Creative Europe Desk Polska, jako współorganizator wydarzenia, miało po raz kolejny przyjemność towarzyszyć twórcom w rozmowach o rozwoju projektów, strategiach festiwalowych i możliwościach finansowania w ramach programu Kreatywna Europa.

W tegorocznej edycji wzięło udział ponad tysiąc gości z Polski i zagranicy. Odbyło się blisko tysiąc dwieście spotkań jeden na jeden, a w ramach pitchingu zaprezentowano ponad sześćdziesiąt projektów – zarówno dokumentalnych, jak i animowanych.

Wśród licznych wydarzeń szczególnie ważne było dla nas spotkanie Meet the Festival Programmers and the Sales Agents. W jednej przestrzeni spotkali się twórcy i osoby odpowiedzialne za kształt programów festiwalu takich jak Sundance, IDFA czy Thessaloniki IDF, a także agenci sprzedaży reprezentujący firmy działające na światowym rynku. Paneliści zaprezentowali profile swoich instytucji i opowiedzieli, czego szukają w projektach, jakie tematy są dla nich istotne, a także jak wygląda proces selekcji.

Obecność na tym wydarzeniu pozwoliła nam lepiej zrozumieć, jak zmieniają się oczekiwania rynku i w jakim kierunku podąża branża. Obserwując rozmowy twórców z selekcyjnerami i agentami, mogliśmy zauważyć, jak istotna jest znajomość rynku i umiejętność zaprezentowania swojego projektu – nie tylko w kontekście artystycznym, ale także biznesowym. Wierzymy, że właśnie taka wymiana, jak podczas tego panelu – szczerza, bezpośrednia – stanowi

jeden z fundamentów skutecznej działalności na rynkach międzynarodowych.

KFF Industry to również sesje pitchingowe odbywające się między innymi w ramach programów Animated in Poland, Docs to Start i Docs to Go. Spotkaliśmy się podczas nich z twórcami na różnych etapach developmentu i produkcji, obserwowaliśmy, jak rozwijają się projekty, jak twórcy poszukują koproducentów i partnerów i jak ważną rolę odgrywają mentoring i informacja zwrotna.

W trakcie wydarzenia odbył się też CEDOC Market – Central European Documentary Co-Production Market, gdzie prezentowano projekty z krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Była to doskonała okazja do pogłębienia współpracy regionalnej i poznania producentów, którzy szukają partnerów i finansowania na realizację swoich filmów. Rozmowy prowadzone podczas CEDOC Market często stają się początkiem koprodukcji z powodzeniem rozwijających się w kolejnych miesiącach – również z udziałem środków unijnych.

Jako Creative Europe Desk Polska z satysfakcją współorganizowaliśmy tegoroczną edycję wydarzenia, które konsekwentnie buduje swoją pozycję jednego z kluczowych punktów na mapie europejskich inicjatyw branżowych. Możliwość bezpośredniego kontaktu z twórcami oraz wymiany wiedzy i doświadczeń z partnerami z całej Europy stanowi dla nas istotny element działań wspierających rozwój sektora audiowizualnego w Polsce. Z perspektywy biura programu Kreatywna Europa widzimy, jak istotną rolę pełnią takie inicjatywy w upowszechnianiu dobrych praktyk, wspieraniu mobilności projektów i wzmacnianiu międzynarodowej obecności polskich filmów. Tegoroczna edycja KFF Industry potwierdziła, że wspólne działania – prowadzone w dialogu i w otwartym środowisku branżowym – przynoszą wymierne efekty.

foto: Podlaski Instytut Kultury

Spotkania informacyjne o programie Kreatywna Europa – podsumowanie

Wiosna i lato upłynęły nam pod znakiem intensywnych podróży po Polsce. W ramach cyklu spotkań informacyjnych odwiedziliśmy cztery miasta: Białystok, Łódź, Katowice i Szczecin. Wspólnie z lokalnymi partnerami zaprosiliśmy przedstawicieli sektora kultury, kreatywnego i audiowizualnego do rozmowy o programie Kreatywna Europa.

Spotkania miały jasny cel: przekazać uczestnikom praktyczną wiedzę o możliwościach dofinansowania międzynarodowych projektów kulturalnych i audiowizualnych. Pokazaliśmy, jak działa program, kto może z niego skorzystać i jak skutecznie przygotować się do aplikowania o środki. Każde wydarzenie miało również część warsztatową skupioną na kluczowych kompetencjach potrzebnych do realizacji projektów europejskich.

Białystok – o tym, że kultura może być viralowa

21 maja gościliśmy w Podlaskim Instytucie Kultury. Spotkanie było współorganizowane przez Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Białymstoku oraz sam Instytut. Po omówieniu głównych założeń programu i jego trzech komponentów: Kultura, MEDIA i międzysektorowego, przeszliśmy do części warsztatowej.

Prowadzącym był dr Marek Kruk – specjalista w zakresie marketingu, sprzedaży i zarządzania, a prywatnie entuzjasta nowoczesnej komunikacji. Warsztat „Czy kultura może być viralowa?” dotyczył strategii promocji wydarzeń kulturalnych i doświadczeń odbiorcy. Uczestnicy poznali podstawy budowania skutecznych kampanii promocyjnych, pracowali z konkretnymi przykładami i szukali odpowiedzi na pytanie, jak wyróżnić się w świecie przesyconym informacjami.

Łódź – o dostępności w projektach międzynarodowych

17 czerwca spotkaliśmy się w Łodzi, w siedzibie Głównego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich przy ul. Moniuszki. Wspólnie z naszymi partnerami opowiedzieliśmy przedstawicielom sektora kultury i branży audiowizualnej między innymi o tym, kto może ubiegać się o wsparcie z programu, jakie typy działań podlegają finansowaniu oraz jakie są zasady składania wniosków.

Warsztat w Łodzi poprowadziła Agata Etmanowicz – ekspertka w zakresie projektowania dostępnych działań kulturalnych i komunikacji z odbiorcami. Uczestnicy dowiedzieli się, jak zadbać o dostępność nie tylko w kontekście architektury czy

audiodeskrypcji, ale także w relacjach z partnerami, w projektowaniu działań artystycznych czy prowadzeniu promocji. Rozmawialiśmy również o tym, jak dostępność może stać się realną wartością w międzynarodowych projektach.

Katowice – o sile dobrego partnerstwa

2 lipca odwiedziliśmy Katowice i spotkaliśmy się z uczestnikami w Strefie Centralnej Katowice Miasto Ogrodów. Wspólnie przeanalizowaliśmy cele programu Kreatywna Europa i przedstawiliśmy najważniejsze informacje o jego trzech komponentach. Następnie rozpoczęliśmy dyskusję poświęconą jednemu z kluczowych elementów międzynarodowej współpracy – partnerstwu.

Uczestnicy dowiedzieli się, jak szukać partnerów, jak budować relacje oparte na współodpowiedzialności, a także jak unikać najczęstszych błędów w planowaniu wspólnych działań. Rozmawialiśmy o tym, jak dobrze zaprojektowane partnerstwo może wpłynąć na jakość i skuteczność całego projektu.

Szczecin – o planowaniu skutecznych kampanii promocyjnych

Nasze ostatnie wakacyjne spotkanie odbyło się 27 sierpnia w szczecińskim Urzędzie Marszałkowskim. Wydarzenie zorganizowaliśmy we współpracy z Głównym Punktem Informacyjnym Funduszy Europejskich. Tym razem w części warsztatowej skupiliśmy się na planowaniu kampanii promocyjnych.

Warsztat „CZAS na kampanię promocyjną” poprowadził Grzegorz Jędrak – specjalista od marketingu kultury i autor bloga Wniedoczasie.pl. Uczestnicy poznali narzędzie CZAS (Cele, Zasoby, Audytorium, Strategia), które pomaga projektować zwięzłe, ale skuteczne kampanie – zwłaszcza w warunkach ograniczonego budżetu czy czasu. Warsztat łączył teorię z praktyką, a jego uzupełnieniem była publikacja CED Polska o promocji projektów międzynarodowych.

Dziękujemy wszystkim uczestnikom i partnerom za wspólne spotkania, rozmowy i inspiracje. Cieszymy się, że możemy wspierać rozwój projektów europejskich w całym kraju – tam, gdzie powstają pomysły, zespoły i realne inicjatywy. Już teraz zapraszamy do udziału w naszych kolejnych wydarzeniach – jesienią planujemy nowe spotkania, konsultacje i warsztaty. Do zobaczenia!

„Dialog oznacza otwartość w dyskusji o problemach, na które nie mamy gotowych rozwiązań, a które wymagają podjęcia wspólnego wysiłku”

– rozmowa z Weroniką Czyżewską z Fundacji Pogranicze o projekcie Dilemma. Dialogue Mobile Academy

Dilemma to platforma, która odpowiada na potrzebę nowego formatu wymiany i współtworzenia między Europą Środkową a Kaukazem. Czy mogłabyś przybliżyć koncepcję i główne założenia tego projektu?

Prace nad koncepcją Dilemmy – Mobilnej Akademii Dialogu zainicjowała Fundacja Pogranicze, ale została ona wypracowana wspólnie z organizacjami kulturalnymi i konkretnymi osobami – pisarzami, artystami, naukowcami, menadżerami kultury, tłumaczami z Europy Środkowej i Kaukazu.

To, co nas połączyło, to dynamika geopolityczna. Wojna w Ukrainie uświadomiła nam stare i nowe wyzwania, przed jakimi stajemy, potrzebę solidarności i wspólnej walki o zdefiniowanie czy przededefiniowanie naszej tożsamości i przynależności do kultury europejskiej. Te dwa regiony, uważane za krańce Europy, są jednocześnie pograniczem, miejscem, w którym odbywa się większość interakcji, wymiany i konfliktów pomiędzy tym, co jest definiowane jako Europa, a tym co do niej nie przynależy.

Członkowie Dilemmy pochodzą z różnych środowisk i posiadają różnorodne doświadczenia, jednak panuje wśród nas powszechne zrozumienie, że potrzebny jest nowy, długoterminowy format współpracy oraz współtworzenia idei i praktyk. Nie wiemy o sobie zbyt wiele; szersza Europa nie wie wystarczająco dużo o naszych regionach. Nie wystarczy przekazywanie tej wiedzy, co w pewnym stopniu dzieje się na poziomie akademickim i dyplomacji kulturalnej. Potrzebne są nowa

inspiracja i odwaga (wyływająca z tego, że nie jesteśmy osamotnieni, że razem podejmujemy wysiłek i ponosimy odpowiedzialność), aby rzucić wyzwanie starym paradygmatom, w których tkwimy, oraz zmienić język i sposób myślenia o sobie i szerszym sąsiedztwie.

Członkami Akademii Dilemmy są wybitni intelektualiści i artyści z Ukrainy, Polski, Armenii, Gruzji, Białorusi i Litwy. W tym gronie pragniemy zainicjować dyskusję i zainspirować działania artystyczne w obszarze najbardziej współczesnych dylematów związanych z kulturą i tożsamością naszych regionów. By wywołać ferment intelektualny i zacząć wypracowywać nowe idee, potrzebujemy wyjść z istniejących struktur i stworzyć nową interdyscyplinarną przestrzeń łączącą ludzi refleksji i praktyki. Stąd pomysł Mobilnej Akademii i konstelacja zaangażowanych krajów, która nie jest oczywista i nie opiera się na kontekście geograficznego sąsiedztwa, a raczej na powiązaniach w sferze wspólnych wartości, idei, doświadczeń i wyzwań.

W nazwie Dilemma (Dialogue Mobile Academy) dialog oznacza otwartość w dyskusji o problemach, na które nie mamy gotowych rozwiązań, a które wymagają podjęcia wspólnego wysiłku. Akademia to interdyscyplinarna przestrzeń o charakterze edukacyjnym i artystycznym, łącząca refleksję i ferment intelektualny z tworzeniem literatury i sztuki. Mobilna, ponieważ realizujemy ten program w różnych miejscach, poznając lokalne konteksty i tworząc tkankę współpracy i współzależności.

Jakie działania w ramach projektu realizuje Fundacja Pogranicze?

Pierwszym i najważniejszym celem programu jest zbudowanie nowej platformy współpracy między artystami, intelektualistami i aktywistami z Europy Środkowej i Kaukazu. Aby to zrobić, staramy się zapewnić uczestnikom możliwość spotkania się i wspólnej pracy w ramach różnych formatów. Dlatego w ciągu dwudziestu czterech miesięcy trwania programu zaplanowany jest bogaty program działań kulturalnych i edukacyjnych, obejmujący zarówno spotkania międzynarodowe, jak i aktywności lokalne w Polsce, Gruzji, Armenii i Ukrainie. Centralnym elementem projektu jest Dilemma Mobile Academy – cykl trzydniowych wydarzeń organizowanych kolejno w Gruzji, Ukrainie i Armenii. Każde spotkanie obejmuje wykłady, debaty i panele otwarte dla lokalnej społeczności, wydarzenia literacko-artystyczne „Cafe Europa” oraz warsztaty i prezentacje wprowadzające uczestników w kontekst kulturowy i społeczny. Dyskusje koncentrują się wokół kluczowych wyzwań współczesności, takich jak niezależność kultury od dziedzictwa kolonialnego, budowanie solidarności czy rola sztuki w procesach społecznej zmiany.

Kontynuacją i rozwinięciem tych działań będzie Dilemma Summer School w Międzynarodowym Centrum Dialogu w Krasnogrudzie. To intensywny siedmiodniowy program seminariów, warsztatów, wykładów oraz wydarzeń literackich i artystycznych skierowany do studentów, badaczy i animatorów kultury z różnych krajów. Letnia szkoła ma inspirować uczestników do tworzenia nowych praktyk edukacyjnych, badawczych i artystycznych opartych na ideach wypracowanych w Mobile Academy.

Projekt obejmuje również cykl webinarów z udziałem wybitnych intelektualistów i twórców, takich jak Marci Shore, Salomé Jashi, Wołodymyr Jermolenko czy Krzysztof Czyżewski. Transmitowane online spotkania są dostępne dla szerokiej publiczności, co umożliwia zwiększenie zasięgu i oddziaływania projektu. Ważnym dopełnieniem programu są także rezydencje twórcze organizowane w Armenii i w Polsce, umożliwiające uczestnikom rozwój własnych projektów artystycznych i intelektualnych, współpracę z lokalnymi partnerami oraz poznanie regionalnych kontekstów społeczno-kulturowych.

Integralną częścią programu Dilemma są również działania prowadzone online, obejmujące kanał w serwisie YouTube z nagraniami wykładów i wydarzeń, podcasty oraz blog za-

wierający teksty i materiały wizualne przygotowane przez uczestników i ambasadorków projektu. Dzięki temu powstałe treści są dostępne nie tylko dla osób uczestniczących w wydarzeniach na miejscu, lecz także dla szerokiej europejskiej publiczności. Całość zwięźczy publikacją cyfrową, która zgromadzi i przedstawi w przystępnej formie najważniejsze materiały intelektualne, artystyczne i edukacyjne projektu.

Poza Fundacją projekt realizują organizacje z Ukrainy, Gruzji i Armenii. Czy mogłabyś przybliżyć nam historię tego partnerstwa? Czy to Wasz pierwszy wspólny projekt czy już wcześniej podejmowaliście tego rodzaju współpracę?

Partnerstwo w projekcie Dilemma jest efektem wcześniejszej współpracy między organizacjami z Ukrainy, Gruzji, Armenii i Polski, połączonymi przez wspólną wizję i zaangażowanie w kulturę oraz dialog społeczny. Projekt nie powstał przypadkowo – wyrasta z bogatych doświadczeń i licznych wspólnych inicjatyw, które przez lata integrowały partnerów i przygotowywały grunt pod bardziej kompleksowe i trwałe działania.

Przed przystąpieniem do realizacji Dilemma Academy dołożyliśmy szczególnych starań, aby program powstał wspólnie, w ścisłym porozumieniu między partnerami. Zorganizowaliśmy sesję przygotowawczą, w której wzięli udział wszyscy członkowie konsorcjum oraz zaproszeni pisarze, artyści, intelektualiści, naukowcy, menedżerowie kultury i edukatorzy. Spotkanie to pozwoliło nam wypracować przyszły kształt Akademii.

Dilemma rozwija i scala wcześniejsze doświadczenia partnerów, między innymi współpracę przy projektach literackich oraz działalność Fundacji Pogranicze, która od początku wojny w Ukrainie prowadzi program Borderland Ukraine – w jego ramach odbywają się rezydencje twórcze, wystawy, seminaria i działania edukacyjne, wszystko to stało się fundamentem dalszej wspólnej pracy. Wcześniej łączyły nas też takie projekty, jak program Tales of Coexistence realizowany przez Fundację Pogranicze w Gruzji czy program badawczy DiTerrMem (Memory of Disputed Territories) realizowany w Polsce, Armenii, Wielkiej Brytanii i Pakistanie.

Konsorcjum Dilemma tworzą trzy organizacje: Fundacja Pogranicze (Polska), PEN Armenia oraz Institute for Central European Strategy (ICES) z Ukrainy. Każda z nich wnosi unikalne doświadczenia, szerokie kontakty i silne zaangażowanie, co umożliwia realizację ambitnego i wielowymiarowego programu.

Zdjęcia na stronach 21-23: fot. Fundacja Pogranicze

W realizacji projektu wspierają nas również liczni partnerzy stowarzyszeni, w tym instytucje z Armenii, Ukrainy, Polski oraz Europy Zachodniej, takie jak ARI Literature Foundation, Uniwersytet w Erywaniu, PEN Centre of Georgia, Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie, Kolegium Europy Wschodniej czy Europejska Fundacja Kultury.

Kto jest odbiorcą działań projektowych?

Odbiorcami działań projektu Dilemma są zarówno uczestnicy bezpośrednio zaangażowani w jego realizację, jak i szeroka publiczność w Polsce, Gruzji, Armenii, Ukrainie oraz w innych krajach Europy.

Trzon programu stanowi międzynarodowa grupa intelektualistów, naukowców, pisarzy, artystów i działaczy kultury z Europy Środkowo-Wschodniej, Kaukazu Południowego i Unii Europejskiej. To oni tworzą Dilemma Mobile Academy – uczestniczą w debatach, wykładach, warsztatach i wydarzeniach artystycznych, a także pełnią rolę ambasadorów projektu w mediach społecznościowych. Do tej grupy dołączają lokalni intelektualiści, artyści, edukatorzy i przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego w każdym z krajów goszczących Akademię, a wydarzenia są otwarte również dla szerokiej publiczności – przewidujemy co najmniej kilkadziesiąt miejsc na każde spotkanie.

Dilemma Summer School jest kierowana do studentów studiów podyplomowych, młodych profesjonalistów, działaczy kultury i edukatorów z Polski, Ukrainy, Armenii, Gruzji i innych krajów europejskich. Uczestnicy – łącznie piętnaście osób – będą mogli pogłębić swoją wiedzę, wymieniać doświadczenia i inspirować się w pracy twórczej i edukacyjnej.

Dzięki platformie internetowej oraz cyklowi webinarów projekt dociera do znacznie szerszego grona odbiorców. Publikowane w języku angielskim i lokalnych językach wykłady, panele, podcasty i artykuły są kierowane do profesjonalistów z sektora kultury, kreatywnego i edukacyjnego, studentów oraz wszystkich zainteresowanych współczesnym dyskursem europejskim. Szczególny nacisk kładziony jest na młodych odbiorców i środowiska akademickie.

Adresatami rezydencji twórczych są wybrani członkowie Dilemma Mobile Academy, którzy dzięki trzymiesięcznym pobytom w Armenii i Polsce rozwijają własne projekty artystyczne i naukowe. Natomiast publikacja cyfrowa podsumowująca projekt zostanie skierowana zarówno do środo-

wisk akademickich i kulturalnych w Europie, jak i do szerszej publiczności, między innymi dzięki sieci partnerstw i wydarzeniom promocyjnym.

W ten sposób Dilemma łączy odbiorców z różnych środowisk i krajów, tworząc wspólnotę refleksji i współpracy wokół kluczowych pytań dotyczących współczesnej kultury i społeczeństwa.

Projekt zakłada też działania rezydencyjne – czy w najbliższym czasie planowane są rezydencje? Dla kogo i gdzie?

Projekt Dilemma zakłada realizację działań rezydencyjnych, które stanowią ważny element programu Dilemma Mobile Academy. W ciągu najbliższych dwóch lat planowanych jest osiem rezydencji: trzy w Polsce, w Międzynarodowym Centrum Dialogu w Krasnogrudzie, trzy w Armenii oraz kolejne dwie ponownie w Krasnogrudzie.

Rezydencje mają międzynarodowy charakter i koncentrują się na badaniu dylematów kulturowych, granic literackich oraz złożonych kwestii tożsamości, języka i pamięci. Podczas pobytów artyści, tłumacze i pisarze z całej Europy i Kaukazu tworzą, wymieniają się doświadczeniami i prezentują swoje prace.

Pierwsza grupa rezydentów w Krasnogrudzie to wybitni twórcy, tacy jak Archil Kikodze — gruziński pisarz, scenarzysta, aktor i fotograf, Magdalena Nowakowska — kartwolog, tłumaczka literatury gruzińskiej i polskiej oraz animatorka kultury mieszkająca od lat w Tbilisi, a także Ivanna Skyba-Yakubova — ukraińska poetka, publicystka i dyrektorka Radia Khartiya.

Rezydencje są przeznaczone dla uczestników Dilemma Mobile Academy i stanowią przestrzeń do kreatywnej pracy, refleksji oraz budowania dialogu. Podczas pobytów twórcy przygotowują teksty, eseje i inne materiały, które współtworzą tożsamość programu oraz wzbogacają jego kulturowy i intelektualny wymiar.

Dzięki rezydencjom uczestnicy mają możliwość rozwijania swoich projektów, nawiązywania kontaktów i poznawania lokalnych kontekstów, co dodatkowo wzmacnia międzynarodowy charakter całego programu.

„Increasing the participation of deaf people in the perception of culture” – Dobre Kadry – wywiad

Zacznijmy od początku. Jak zrodził się pomysł na projekt *Increasing the participation of deaf people in the perception of culture*?

To my go wymyśliłyśmy, ponieważ jesteśmy w Dobrych Kadrach odpowiedzialne za kreowanie nowych pomysłów. Zobaczyłyśmy w newsletterze programu Kreatywna Europa informację o otwartym konkursie i pomyślałyśmy: dlaczego nie? Nigdy nie realizowałyśmy projektu w całości poświęconego kwestiom kultury, ale w naszej dotychczasowej działalności było kilka aktywności powiązanych z tym sektorem. Uznałyśmy, że dobrym pomysłem jest przygotowanie materiałów dla organizatorów kultury na temat potrzeb i oczekiwań osób posługujących się językiem migowym. To liczna grupa, która ze względu na sposób komunikacji jest trochę pomijana w myśleniu o uczestnictwie w kulturze masowej. Od dawna zajmujemy się wsparciem osób Głuchych, mamy świetną współpracę z partnerem z Grecji. Od lat współpracujemy też z Akademią Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Mamy także bardzo dobre relacje z partnerami z Cypru. Tak narodził się projekt, który dostał dofinansowanie w ramach obszaru Projekty współpracy europejskiej w 2024 roku. Projekt spodobał się ekspertom z UE, szkoda, że nie znalazł uznania w oczach ekspertów krajowych. Staraliśmy się o sfinansowanie wkładu własnego z Promesy dla Kultury i odpadłyśmy. Dlaczego? Trudno powiedzieć.

Wasz projekt ma na celu zwiększenie udziału osób Głuchych w odbiorze kultury poprzez lepsze dostosowanie międzynarodowych wydarzeń kulturalnych do ich specyficznych potrzeb. Jak należy rozumieć lepsze dostosowanie wydarzeń? Jakie narzędzia czy rozwiązania powstaną w czasie realizacji projektu?

W projekcie zaplanowaliśmy trzy główne rezultaty. Pierwszy to raport na temat wpływu kultury na język migowy. Zrealizowaliśmy szerokie badania desk research na temat sytuacji w różnych krajach, wykorzystaliśmy także wyniki badań własnych przeprowadzonych w projekcie na grupie osób Głuchych oraz ekspertów specjalizujących się w kulturze Głuchych i języku migowym. To dobra lektura pokazująca wzajemne przenikanie różnych elementów kultury i języka migowego. Raport jest gotowy i dostępny na naszej stronie (dobrekadry.pl/restly-portfolio/count-me-in/).

Kolejne dwa rezultaty to materiały edukacyjne dla organizatorów kultury: po pierwsze przewodnik opisujący krok po kroku, jak przygotować szeroko rozumiane wydarzenie kulturalne, żeby było rzeczywiście dostępne dla Głuchych, po drugie szkolenia dla organizatorów z praktycznej realizacji dostępności. Chcemy dostępność wdrożyć, a nie tylko o niej mówić. W Polsce, Grecji czy na Cyprze jest mnóstwo dobrych praktyk, które pozwalają osobom Głuchym uczestniczyć w kulturze masowej. Ale są też imprezy przygotowane fatalnie, niemające nic wspólnego z dostępnością. To właśnie chcemy zmienić poprzez przygotowanie praktycznych, konkretnych materiałów pokazujących specyfikę, potrzeby i oczekiwania Głuchych.

Jaka jest historia Waszego partnerstwa? Czy współpracowaliście wcześniej?

Partnerstwo to cztery podmioty z trzech krajów Unii Europejskiej. Z partnerem greckim – HISL – znamy się i współpracujemy od lat w projektach skierowanych do społeczności Głuchych. To świetny partner, który ma bardzo dobry kontakt z Głuchymi na całym świecie, współpraca z nim jest prawdziwą przyjemnością. Z ASP we Wrocławiu współpracujemy jeszcze dłużej. Mamy kontakty akademickie (obie z Urszulą jesteśmy także nauczycielkami akademickimi w Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu), mamy kontakty firmowe. Od kilku lat organizujemy szkolenia dla kadry i studentów ASP ze znajomości kultury Głuchych. Natomiast Larnaka 2030 to dla nas nowy partner – jest to spółka powołana przy urzędzie miasta Larnaka w celu przygotowania miasta do startu w konkursie na Europejską Stolicę Europy.

Czy do tej pory odbyły się już działania projektowe?

Pracujemy zgodnie z harmonogramem. Przygotowaliśmy narzędzia badawcze i przeprowadziliśmy badania pierwotne i wtórne dotyczące determinant rozwoju języka migowego, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu kultury. Zgromadziliśmy obszerny materiał, naszymi respondentami byli Głusi i eksperci z Polski, Grecji i Cypru. Przygotowaliśmy raport o wpływie kultury na język migowy, który jest pierwszym rezultatem projektu. Podjęliśmy liczne działania promujące projekt. Co najważniejsze – znalazł on duże poparcie w środowisku Głuchych. Nawiązaliśmy współpracę z kilkunastoma Głuchymi artystami, mamy zapewnienia o chęci współpracy przy tworzeniu materiałów dla organizatorów.

Czy projekt zakłada realizację działań w Polsce? Kto będzie mógł wziąć udział w tych działaniach? W jaki sposób można dołączyć do projektu?

Projekt zakłada działania w Polsce, Grecji i na Cyprze. W okresie testowania mamy zaplanowane spotkania i warsztaty dla szeroko pojętych organizatorów kultury. Chcemy przekazać wiedzę i nauczyć umiejętności rzeczywistego otwarcia na potrzeby Głuchych. To nie jest trudne, wystarczy mieć dobry materiał i stosować właściwe metody. W Polsce działania testowe będziemy prowadzić przede wszystkim z wykorzystaniem kontaktów, jakie daje nam partnerstwo z uczelnią artystyczną. Mamy nadzieję na duży odzew ze strony praktyków, zakładamy także uczestnictwo studentów, którzy za chwilę wejdą na rynek pracy. Szkolenia dla kadry akademickiej pozwolą przekazywać wiedzę i umiejętności już na studiach.

Projekt ma bardzo duży potencjał, czy planujecie jego kontynuację, kolejne edycje, które będą poszerzały dotychczas osiągnięte rezultaty?

Zdecydowanie tak. Projekt jest po prostu potrzebny. Chcemy wystartować w konkursie w przyszłym roku, może uda się pozyskać kolejne środki na zwiększenie otwartości kultury na różnorodność. Specjalnie użyłam sformułowania „uda się”, ponieważ pozyskanie środków zewnętrznych często jest dość losowe. Tak jak przy Promesie dla Kultury: napisałyśmy wniosek bez żadnej pomocy merytorycznej (nie było takiej możliwości, organizator oferuje jedynie formalne informacje, jak wypełnić wniosek) i dostałyśmy lakoniczne uzasadnienie odmowy. Nie można się nigdzie odwołać, więc jak się uda, to dobrze, jak nie, to nawet nie ma szans

dowiedzieć się, co i dlaczego należy poprawić. To trochę nie fair, ale przez dwadzieścia lat aktywności w pozyskiwaniu środków wiemy, że niestety często to standard. Dotychczasowe działania pokazały, że zarówno osoby Głuche, jak i organizatorzy kultury czekają na konkretne działania, które pozwoliłyby na zwiększenie otwartości kultury na osoby posługujące się językiem migowym. Myślimy o zbudowaniu większego partnerstwa, o wykorzystaniu i upowszechnianiu dobrych wzorców z różnych krajów, o przybliżaniu specyfiki osób Głuchych i kultury Głuchych szerszym grupom.

Jakich wskazówek udzielilibyście organizacjom, które chciałyby zaważać o dofinansowaniu z Kreatywnej Europy? Czy pojawiały się jakieś trudności w trakcie realizacji działań projektowych?

Przede wszystkim trzeba się przygotować na sporo pracy własnej i zadbać o zapasy cierpliwości. Trudno nam było znaleźć konkretne, przydatne wskazówki, jak poprawnie napisać projekt. Wniosek aplikacyjny to pięćdziesiąt stron tekstu i trzeba samemu decydować, co i jak wyeksponować. Z naszej perspektywy dość trudna była także konstrukcja budżetu – stosowaliśmy metodę prób i błędów. Chociaż od dwudziestu lat piszemy i realizujemy projekty, to prawie poddałyśmy się przy budżecie. W naszym przypadku początkowa współpraca z Komisją Europejską również nie należała do łatwych. Po informacji o tym, że nasz projekt dostał dofinansowanie, odbyło się spotkanie online dla wszystkich nowych beneficjentów, został nam przydzielony menedżer projektu i zaczęła się procedura sporządzania umowy, która również wymagała od nas cierpliwości. Wszystko musiałyśmy przygotowywać w krótkich terminach w samym środku wakacji. Czyli: spokój, cierpliwość i wiara we własne możliwości, dobry pomysł na projekt i umiejętność przełożenia pomysłu na warunki wniosku.

Dorota Kwiatkowska-Ciotucha

Dobre Kadry. Centrum
Badawczo-Szkoleniowe sp. z o.o.,
założycielka i prezes zarządu

Urszula Załuska

Dobre Kadry. Centrum
Badawczo-Szkoleniowe sp. z o.o.,
założycielka i wiceprezes zarządu

Czyli o przyjemności z lektury i budowaniu czytelniczych nawyków. Nowy projekt literacki wydawnictw Widnokrąg, Wytwórnia i Tatarak

Widnokrąg, Wytwórnia i Tatarak – trzy wydawnictwa doceniane za najwyższą jakość książek dla najmłodszych i nieco starszych czytelników oraz projektów promujących czytelnictwo wśród dzieci – połączyły siły, by wspólnie zrealizować projekt WITAMINA CZY.

„WITAMINA CZY to nasza cegiełka dołożona do ogólnopolskich działań na rzecz promocji czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży realizowanych przez instytucje kultury i biblioteki. W projekcie koncentrujemy się na czerpaniu z czytania przyjemności, która może płynąć zarówno z treści lektury, jak i z doświadczenia relacji, gdy książka czytana jest wspólnie z bliskimi, rodzicami, dziadkami, rodzeństwem czy kolegami i koleżankami” – wyjaśnia Magdalena Kłos-Podsiadło, założycielka wydawnictwa Wytwórnia.

„W czasach dominacji ekranów i rosnącego zmęczenia natłokiem informacji, bodźców, książka pozostaje jednym z nielicznych mediów, które pozwalają naprawdę się zatrzymać. Kluczem do budowania nawyku czytania nie jest obowiązek, a przyjemność” – dodaje Anna Nowacka-Devillard z Widnokragu i przytacza wyniki badań dr Zofii Zasadzkiej z 2023 roku, które jasno pokazują, że „zainteresowanie książką rośnie, gdy jest ona prezentowana jako źródło emocji, przyjemności i rozrywki, a nie tylko narzędzie edukacyjne”.

Projekt WITAMINA CZY jest realizowany z rozmachem. Wydawcy planują publikację **dwudziestu trzech książek z dziesięciu krajów Unii Europejskiej**, między innymi z Francji, Niemiec, Włoch, Czech, Hiszpanii, Francji, Ukrainy, Norwegii, ze Słowacji i Szwecji. Będą to historie napisane przez wybitnych twórców, przetłumaczone przez doświadczonych tłumaczy, nagradzane i świetnie zilustrowane. Wszystkie wybrane do projektu książki są przeznaczone dla dzieci w wieku od trzech do dziewięciu lat i łączy je wspólne hasło: **przyjemność z czytania gwarantowana!**

Jakich historii należy się spodziewać? Intrygujących, inspirujących, lekkich, ciepłych i... bardzo zabawnych. A także wspaniałych bohaterów, za którymi łatwo podążyć do świata wyobraźni.

Blisko połowa tytułów była dostępna na Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie:

- *Zapominalski dzień* Sary Lundberg (Szwecja, Wytwórnia),
- *Teo* Kitty Crowther (Belgia, Wytwórnia),
- *Niś Ariadny* Javiera Sobrino (Hiszpania, Widnokrąg),
- *Kant i Dziewczynka ze skrzypcami* Jona Fossego (Norwegia, Widnokrąg)
- *Cicho, Tania, dość szczekania!* Teda Forsströma (Finlandia, Widnokrąg),
- *Dwoje przyjaciół* Pazy Rodero (Hiszpania, Tatarak),
- *Żuk Hugo* Simony Smatany (Słowacja, Tatarak),
- *Dagfrid. Cóрка Wikinga i Dagfrid. Bunt na pokładzie* Agnès Mathieu-Daudé (Francja, Tatarak).

„Dla nas, przedstawicieli tak zwanych małych wydawców, realizacja wspólnego projektu jest także wyjątkowym doświadczeniem solidarności i zdrowej (wręcz życzliwej i wspierającej) konkurencji na niełatwym przecież rynku” – podkreśla Monika Wróbel-Lutz z wydawnictwa Tatarak i kontynuuje: „większy zespół oznacza więcej pomysłów i rąk do pracy, tylko dzięki wspólnemu działaniu możemy zrealizować tak duży projekt”.

W ramach WITAMINY CZY odbędzie się szereg działań poświęconych kluczowej roli tłumacza jako współautora, a także edukacyjnych i wspierających czytelnictwo dla nauczycieli i bibliotekarzy (w tym konferencje oraz festiwale literackie, webinaria, warsztaty, spotkania, scenariusze zajęć inspirowanych książkami), powstanie też mobilna wystawa sensoryczna oraz wystawy ilustracji, z których biblioteki będą mogły bezpłatnie korzystać. Więcej szczegółów już wkrótce pojawi się na stronach wydawców: wydawnictwo-widnokrąg.pl, wytwornia.com, sklep.tatarak.com

Wydanie książek zostanie dofinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach programu „Kreatywna Europa”. Projekt dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Rozmowa z Anną Bławut-Mazurkiewicz o serialu *Droneland* – europejskiej koprodukcji, która otrzymała wsparcie w schemacie *TV & Online Content* w komponencie MEDIA

Jak wyglądały początki Twojej pracy przy międzynarodowych koprodukcjach? Czy angażowanie się w nie było elementem przemyślanej strategii czy raczej wynikiem ewolucji?

W momencie, kiedy podjęliśmy wraz z Bartkiem Glińskim decyzję o realizacji usług filmowych dla zagranicznych produkcji w Polsce, każde z nas – indywidualnie i wspólnie – miało już doświadczenia w projektach krajowych i międzynarodowych. Dość szybko zaczęliśmy angażować się w koprodukcje seriali, co wynikało bezpośrednio ze współpracy z zagranicznymi producentami przy serwisach. Zawsze staraliśmy się aktywnie uczestniczyć w wydarzeniach branżowych, spotkaniach i pitchingach. Braliśmy udział w festiwalach takich jak Cannes czy Berlinale, korzystając ze wsparcia Kreatywnej Europy. To tam stopniowo prezentowaliśmy nasze pomysły, poznawaliśmy ludzi, uczyliśmy się mechanizmów zagranicznego rynku i zdobywaliśmy doświadczenie w nawiązywaniu współprac. Przez lata budowaliśmy relacje i obserwowaliśmy praktyki branżowe.

Uruchomienie przez Polski Instytut Sztuki Filmowej programu tzw. „Zachęt” okazało się przełomem – dzięki możliwości oferowania środków zagranicznym producentom Polska stała się bardziej atrakcyjnym partnerem. Wtedy pojawiła się szansa na nasz pierwszy duży serwis: serial *ZE Network* z Davidem Hasselhoffem i Henrym Hübchenem. Głównym producentem był niemiecki Syrréal Entertainment – partner, z którym współpracujemy do dziś przy serialu *Droneland*. Przy tej realizacji założyliśmy spółkę Enter Film, od razu z jasnym celem: skupienia się wyłącznie na międzynarodowych serwisach i koprodukcjach serialowych.

Co jest Twoim zdaniem kluczowe, jeśli chodzi o koprodukcję międzynarodową?

Moim zdaniem zaufanie. Produkcja serialu to proces długi, kosztowny i skomplikowany. Potrzebujesz partnerów, którzy w kryzysowych momentach wzajemnie się wspierają i na których możesz polegać. W przypadku niezależnych koprodukcji

międzynarodowych jest to jeszcze ważniejsze, ponieważ nie mamy jednego dominującego podmiotu finansującego.

Sytuacja diametralnie różni się od produkcji dużych platform streamingowych, gdzie streamer samodzielnie podejmuje decyzje i finansuje projekt, a my jako producent wykonawczy skupiamy się wyłącznie na realizacji. W niezależnej koprodukcji serialowej to wspólny wysiłek wszystkich producentów – z producentem wiodącym na czele. Musimy razem zabiegać o finansowanie, w tym pozyskiwać nadawców telewizyjnych w naszych krajach. To proces, który często trwa latami. Dodatkowo konieczne jest wypracowanie międzynarodowego modelu współpracy zadowalającego wszystkich partnerów – od twórców po firmy produkcyjne.

Opowiedz proszę o serialu *Droneland* – aktualnej produkcji, w której jesteście wraz z Bartkiem Glińskim koproducentami, a która otrzymała dofinansowanie w schemacie TV & Online Content programu Kreatywna Europa.

Droneland to koprodukcja czterech firm z różnych krajów: Iris Group (Luksemburg/Niemcy), Syreal Cats (Niemcy), Topkapi Series (Holandia) oraz naszej firmy Enter Film (Polska). Głównym producentem i showrunnerem jest Nicolas Stein z Iris Group. Serial powstał na podstawie bestsellerowej powieści science fiction Toma Hillenbranda pod tym samym tytułem. Przedstawia wizję społeczeństwa niedalekiej przyszłości, które powierza sztucznej inteligencji podejmowanie kluczowych decyzji.

Projekt dwukrotnie otrzymywał wsparcie Kreatywnej Europy: najpierw na etapie developmentu, a teraz – jako nasza aktualna produkcja – w schemacie TV & Online Content. Pierwszy wniosek, który złożyliśmy w schemacie TV & Online, nie uzyskał finansowania, zabrakło naprawdę niewiele punktów. Po konsultacjach i uzupełnieniu dokumentacji (w tym o potwierdzone finansowanie z programu „Zachęty” PISF) drugie podejście zakończyło się sukcesem. To była cenna lekcja: Kreatywna Europa rygorystycznie ocenia każdy element, od treści po strukturę finansowania. Kluczowy jest stabilny

i dobrze udokumentowany budżet. Przygotowanie wniosku jest czasochłonne, ale warto – środki z Kreatywnej to podstawa dla takich niezależnych, ambitnych produkcji.

Warunkiem otrzymania dofinansowania był udział nadawców publicznych. W przypadku *Droneland* projekt wsparli: Magenta TV i ZDF (Niemcy), Videoland RTL (Holandia) oraz RTL Luxembourg. Dodatkowe finansowanie zapewniły: Film Fund Luxembourg, German Motion Picture Fund, Mitteldeutsche Medienförderung, Netherlands Film Fund, PISF oraz Council of Europe Pilot Programme for Series Co-Productions.

A jak wyglądał sam proces aplikowania?

Mogę opowiedzieć jedynie z perspektywy koproducenta (partnera – przyp. red.), czyli podmiotu niebędącego bezpośrednim wnioskodawcą. Ta rola ma istotną zaletę – formalności są uproszczone, co może zachęcić innych producentów do międzynarodowych współprac. Główny ciężar spoczywa na producencie wiodącym (koordynatorze – przyp. red.) – w naszym przypadku firmie Iris. To ona koordynowała przygotowanie wniosku i dokumentacji.

Nasz udział koncentrował się na obszarach, za które odpowiadaliśmy. Przygotowaliśmy stosowne materiały, współtworzyliśmy budżet oraz analizy tematyczne. Pomogło nam doświadczenie z wcześniejszego projektu, też sfinansowanego z Kreatywnej Europy. Cały proces przebiegł sprawnie, bez niespodzianek formalnych.

No tak, *Droneland* to nie pierwsza produkcja finansowana z Kreatywnej Europy, w której uczestniczyliście z Bartkiem.

Wcześniej był *Słoborn 3* – apokaliptyczny serial niemiecko-duńsko-polski, gdzie również korzystaliśmy ze środków Kreatywnej Europy. Nasz udział koncentrował się wtedy na zdjęciach w Polsce. Polska scenografka Elwira Pluta współtworzyła scenografię serialu, za co została wyróżniona przez Brytyjską Gildię Scenografów (BFDG) w kategorii planet positive.

Z kolei *Droneland* to krok dalej. Bierzymy udział w niemal wszystkich etapach produkcji, a polski wkład jest kluczowy. Joanna Pęzińska, główna scenografka całego serialu, stworzyła jego imponujący wizualny świat. To dowód naszej drogi – od uczestnictwa w wybranych fazach produkcji do pełnej odpowiedzialności za strategiczny obszar.

Co jest głównym polskim wkładem koprodukcyjnym w *Droneland*?

Scenografia. Joanna Pęzińska stworzyła wizję świata *Droneland*, która jest nie tylko oryginalna, ale też spójna i wyjątkowo sugestywna. Joanna ma istotny wpływ na całą wizję świata w tym serialu – od przestrzeni, przez detale, aż po klimat.

Oprócz tego realizowaliśmy zdjęcia w Polsce, głównie w Małopolsce i na Śląsku. Szczególnie chcę podkreślić znakomitą współpracę z miastem Bytom – część bytomskiego starego miasta została zaadaptowana na plan filmowy. To była udana kooperacja z lokalnymi władzami, podpisaliśmy porozumienie o partnerstwie, szukujemy teraz dla nich materiały promocyjne, by miasto mogło pochwalić się współudziałem w tej produkcji i zaprezentować swój potencjał. Wierzymy, że dzięki temu kolejne ekipy filmowe będą chętnie wybierać Bytom jako lokalizację zdjęć.

Warto zaznaczyć, że w Polsce mamy świetnie przygotowane ekipy, w tym kierowników do spraw lokacji – to ogromny atut w międzynarodowej współpracy produkcyjnej.

Jak widzisz przyszłość niezależnych seriali międzynarodowych z perspektywy polskiego producenta?

Znajdujemy się w przełomowym momencie. Z jednej strony obserwujemy rosnącą konkurencję ze strony dużych platform streamingowych, z drugiej pojawiają się nowe szanse, między innymi dzięki rozwojowi sztucznej inteligencji, zmianom w modelach finansowania i bardziej elastycznym formom koprodukcji.

Myślę, że w takiej rzeczywistości kluczowe jest budowanie zaufanych, długofalowych relacji partnerskich. Tylko w ten sposób można realizować ambitne projekty międzynarodowe. Tworzenie seriali to proces rozłożony na lata – wymaga nie tylko kreatywności, ale także cierpliwości, determinacji i trzeźwej oceny realiów.

Czy polska publiczność będzie miała okazję zobaczyć *Droneland*?

Bardzo na to liczymy. Serial jest w języku angielskim, ale z wieloma wątkami ważnymi dla europejskiego widza. Porusza istotne, aktualne problemy społeczne – takie jak kontrola społeczeństwa czy powierzanie podejmowania decyzji sztucznej inteligencji. Akcja jest osadzona w niedalekiej przyszłości i pokazuje możliwe konsekwencje zjawisk, które już teraz obserwujemy w Europie. Polska scenografia, polskie lokacje – mamy się czym pochwalić. Mam nadzieję, że polskie telewizje czy platformy będą zainteresowane emisją po zakończeniu produkcji. Premiera jest wstępnie planowana na koniec przyszłego roku.

A jakie są Twoje dalsze plany?

Obecnie jestem na etapie pracy koncepcyjnej nad kolejnym serialem oraz filmem fabularnym. To projekty, które dają mi przestrzeń do szukania własnego języka i opowiadania historii, jakie naprawdę mnie interesują. Choć wiem, że wiele współczesnych produkcji powstaje taśmowo, z myślą o szybkim odbiorze, wierzę, że wciąż istnieje miejsce na seriale angażujące, zaskakujące i zostające z widzami na dłużej.

Chciałabym iść właśnie w tym kierunku – rozwijać się przy takich projektach, jakie sama chętnie bym oglądała. Niezależnie od tego, czy będą to międzynarodowe koprodukcje, czy produkcje krajowe – najważniejsze, by miały coś do przekazania. Zobaczymy, co przyniesie czas.

Na koniec powiedz proszę, co mogłabyś poradzić osobom, które są zainteresowane finansowaniem z Kreatywnej Europy.

To trudne pytanie. Na pewno nie można podchodzić do tego procesu w pośpiechu ani zostawiać wszystkiego na ostatnią chwilę. Proces aplikowania wymaga precyzji i pełnego zaangażowania. Każdy element wniosku jest oceniany osobno, dlatego tak ważne, by dokładnie zapoznać się z instrukcją i zrozumieć, jak komisja punktuje poszczególne części aplikacji. Warto korzystać z dostępnych materiałów pomocniczych, a także z wiedzy osób zaangażowanych w program Kreatywna Europa – zwłaszcza przy pracy nad częścią opisową. Wniosek musi być spójny, przejrzysty i kompletny, bez niejasności czy braków, ponieważ liczba składanych projektów jest naprawdę duża.

Kolejna kluczowa sprawa to struktura koprodukcyjna. Trzeba mieć ją dobrze przemyślaną i solidnie udokumentowaną. Wszystkie źródła finansowania – od każdego z partnerów – muszą być jasno potwierdzone i wiarygodne. Budżet musi być stabilny i realistyczny, tak by komisja mogła ocenić projekt jako rzetelny i przyznać mu odpowiednią liczbę punktów.

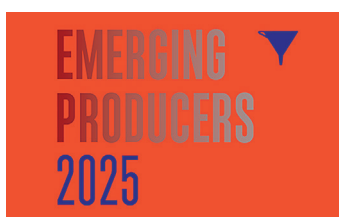
ANNA BŁAWUT-MAZURKIEWICZ

– producentka oraz prawniczka. Łącząc te dwie funkcje, zajmuje się produkcją i obsługą prawną z obszaru produkcji polskich i międzynarodowych filmów i seriali fabularnych oraz filmów dokumentalnych. W centrum jej aktualnych eksploracji zawodowych znajduje się między innymi prawo sztucznej inteligencji i jego wpływ na regulacje oraz praktykę w sektorze produkcji filmowej. W 2024 roku Krajowa Izba Polskich Producentów oraz ATM Grupa i FDR Studio przyznały jej nagrodę dla najlepszego producenta filmów dokumentalnych i krótkometrażowych. Jest wykładowczynią w Szkole Filmowej w Łodzi oraz Szkole Wajdy. Członkini Polskiej Akademii Filmowej i Europejskiej Akademii Filmowej.

Porozmawiajmy o szkoleniach

„Porozmawiajmy o szkoleniach” to cykl poświęcony inicjatywom szkoleniowym dofinansowanym w komponencie MEDIA. W każdym numerze magazynu polscy uczestnicy europejskich warsztatów odpowiadają na kilka pytań, dzieląc się doświadczeniem i wrażeniami. W tym odcinku rozmawiamy z Zofią Kujawską, uczestniczką programu Emerging Producers (edycja 2025).

Emerging Producers to flagowe wydarzenie Międzynarodowego Festiwalu Filmów Dokumentalnych Ji.hlava i jedyny w swoim rodzaju projekt przeznaczony dla początkujących producentów filmów dokumentalnych w Europie. Celem programu jest zbliżenie młodego pokolenia utalentowanych producentów filmów dokumentalnych i doświadczonych profesjonalistów z różnych obszarów przemysłu filmowego. Każdego roku w programie uczestniczy osiemnaścioro producentów – siedemnaścioro pochodzi z krajów europejskich, jedna osoba reprezentuje kraj gościnny.

Czym się zajmujesz? Jakie jest Twoje doświadczenie zawodowe?

Z produkcją filmową jestem związana od ośmiu lat. W tym czasie pracowałam przy polskich i międzynarodowych filmach fabularnych i dokumentalnych, krótkich i pełnych metrażach oraz serialach, początkowo jako asystentka producentów i koordynatorka produkcji, a w ostatnich latach jako producentka lub kierowniczka produkcji. Dość szybko przekonałam się, że najbardziej interesuje mnie film dokumentalny i w tej dziedzinie mam obecnie największe doświadczenie. Miałam wielkie szczęście, że od

samego początku mogłam uczyć się od wybitnych reżyserów i ich producentów: pierwsze filmy dokumentalne, przy których pracowałam, to *Film balkonowy* Pawła Łozińskiego, *Vika!* Agnieszki Zwiefki czy *Ściana cieni* Elizy Kubarskiej.

Dlaczego zdecydowałaś się uczestniczyć w programie Emerging Producers?

Emerging Producers to program skierowany do producentów rozpoczynających karierę. Mój debiut producencki – *Drzewa milczą* w reżyserii Agnieszki Zwiefki – miał premierę w 2024 roku i uznałam, że jest to idealny moment, by na bazie tego doświadczenia poszerzyć swoje kompetencje i zacząć budować siatkę kontaktów międzynarodowych, korzystając ze wsparcia takich inicjatyw, jak międzynarodowe warsztaty dla młodych producentów. O Emerging Producers słyszałam już wcześniej i miałam poczucie, że to właściwe miejsce, bo stawia na rozwój zawodowy producentów, a nie projektów, jak wiele innych warsztatów. I że rzeczywiście daje narzędzia, które wzmacniają producentów na arenie międzynarodowej – wystarczy spojrzeć na listę uczestników poprzednich edycji.

Czego oczekiwałaś od szkolenia? Czy program spełnił Twoje oczekiwania?

Liczyłam przede wszystkim na możliwość poznania profesjonalistów z branży i poszerzenia mojej siatki międzynarodowych kontaktów. To oczekiwanie bez wątpienia zostało spełnione, z nawiązką. Miałam też nadzieję posłuchać o doświadczeniach osób, które pracują jako producenci od lat, i wyciągnąć z tych doświadczeń wnioski dla siebie. W tej kwestii również się nie zawiodłam. Myślę, że pod wieloma względami program i charakter warsztatów przerósł moje oczekiwania.

Jak wyglądała struktura warsztatów i grupa kursowa? Ile osób brało w nich udział, z jakich krajów pochodzili uczestnicy, jakie obszary sektora reprezentowali, kim byli wykładowcy?

Warsztaty składały się z trzech pięciodniowych sesji, które odbyły się w ciągu roku. Każda z nich była poświęcona innemu aspektowi pracy producenta. W programie wszystkich sesji zostały zaplanowane różnego typu zajęcia: spotkania z ekspertami z branży (doświadczonymi producentami, selekcjonerami festiwalowymi, agentami sprzedaży, publicystami i tak dalej), studia przypadków, ćwiczenia w grupie i podgrupach, moderowane dyskusje, pokazy rozwijanych przez nas filmów. Grupa składała się z osiemnastu osób, każda pochodziła z innego kraju, głównie z Europy, ale nie tylko. Warsztaty prowadzili dwaj główni tutorzy – producent Paolo Benzi i agentka sprzedaży Irena Taskovski – którzy moderowali zajęcia i dzielili się swoimi doświadczeniami. Dodatkowo część zajęć prowadził Marek Hovorka – dyrektor festiwalu w Jihlavie – oraz zaproszeni goście; w naszym wypadku byli to na przykład reżyserzy Payal Kapadia i Peter Kerekes, agent sprzedaży Wouter Jansen, publicystka Mirjam Wickenkamp, przedstawiciele Eurimages, przedstawiciele MUBI czy DAFilms, selekcjonerzy festiwalowi tacy jak Sergio Fant czy Cíntia Gil.

Czy udało Ci się nawiązać nowe kontakty podczas warsztatów?

Zdecydowanie tak. W porównaniu z innymi warsztatami, w których brałam udział, te kładły szczególny nacisk właśnie na nawiązywanie kontaktów i budowanie relacji. To priorytet. Program został pomyślany tak, żeby od samego początku stwarzać uczestnikom warunki do tego, by mogli się naprawdę dobrze poznać – jako profesjonalści, ale przede wszystkim jako ludzie. Sposób, w jaki były moderowane zajęcia i dyskusje, pozwala zbliżyć się do innych uczestników: poznać ich wrażliwość, sposób myślenia, osobiste doświadczenia, potrzeby. Po tych warsztatach mogę z pełnym przekonaniem powiedzieć, że pozostałe osoby z grupy są mi bliskie. Znam je dobrze i mam z nimi relację opartą na zaufaniu. To zupełnie inne relacje niż na przykład znajomości z imprez branżowych.

Co najbardziej podobało Ci się w warsztatach?

Zdecydowanie najbardziej podobało mi się ich podstawowe założenie, które wyróżnia je na tle innych: mają one służyć zbudowaniu społeczności ludzi o podobnym spojrzeniu na kino, szczególnie dokumentalne, i dzielących te same doświadczenia związane z wyzwaniem funkcjonowania w branży jako producenci. Tu nie chodzi o konkretne projekty, ale o stojących za nimi ludzi. Najważniejsze jest zbudowanie relacji międzyludzkich, a dopiero potem zawodowych. W trakcie pierwszej sesji dużo czasu poświęcono temu, żebyśmy poznali się nawzajem. Efekt był bardzo wyraźny – po tygodniu czuliśmy się częścią bardzo silnie związanej ze sobą grupy, a po trzeciej sesji mogliśmy już mówić o przyjaźniach. Dla mnie ma to ogromną wartość nie tylko na poziomie osobistym, ale też zawodowym. Jeśli w przyszłości będę szukała koproducentów, w pierwszej kolejności zwrócę się właśnie do osób z mojej grupy, bo wiem dokładnie, czego mogę się spodziewać po każdej z nich i który projekt będzie odpowiedni dla kogo.

Komu poleciłabyś ten program?

Każdemu początkującemu producentowi filmów dokumentalnych, którego interesuje kino ambitne artystycznie i zaangażowane, który chce ze swoimi filmami docierać jak najszerzej do publiczności i branży, sprawnie nawigować po ekosystemie filmowym i umocnić własną pozycję w nim. Każdemu, kto szuka zaufanych międzynarodowych kontaktów do budowania silnych międzynarodowych koprodukcji.

ZOFIA KUJAWSKA - absolwentka kulturoznawstwa w Instytucie Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego oraz międzynarodowego warsztatu Emerging Producers. Członkini Polskiej Akademii Filmowej i Europejskiej Akademii Filmowej, nominowana do nagrody Krajowej Izby Producentów Audiowizualnych za swój debiut producencki przy filmie *Drzewa milczą*. Doświadczenie w dziedzinie produkcji filmowej od 2017 roku zdobywała m.in. przy filmach takich jak *Film Balkonowy* Pawła Łozińskiego, *Pianoforte* Jakuba Piątka, *Wanda Rutkiewicz. Ostatnia wyprawa* Elizy Kubarskiej, czy *Vika!* Agnieszki Zwielfki.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

**Współfinansowane przez
Unię Europejską**

Creative Europe Desk Polska

Al. Ujazdowskie 41
00-540 Warszawa
tel. + 48 22 44 76 180
kreatywna-europa.eu
info@kreatywna-europa.eu